

LATVIJAS REPUBLIKAS 12.SAEIMAS

Parlamentārās izmeklēšanas komisijas par valsts nozagšanas pazīmēm un pirmstiesas izmeklēšanas kvalitāti kriminālprocesā Nr.16870000911 sēdes

PROTOKOLS Nr.13

2017.gada 6.novembrī

Rīgā, Jēkaba ielā 6/8, 207.telpā, Budžeta un finanšu (nodokļu) komisijas sēžu zālē

Sēde sākas plkst. 11.00, beidzas 13.16

Sēdi vada komisijas priekšsēdētāja **Inguna Sudraba**

Protokolē tehniskais sekretārs **Pauls Zeņķis**

Piedalās:

Komisijas sekretārs **Mārtiņš Šics**;

Komisijas locekļi:

Ritvars Jansons;

Andrejs Judins;

Ainārs Mežulis;

Igors Pimenovs.

Latvijas Republikas Ģenerālprokuratūras Krimināltiesiskā departamenta Sevišķi svarīgu lietu izmeklēšanas nodaļas prokurors **Māris Leja**.

Bijušais Augstākās tiesas priekšsēdētājs, zvērināts advokāts **Gvido Zemribo**
SIA "Reģionu mediji" valdes priekšsēdētājs **Uldis Salmiņš**

DARBA KĀRTĪBA:

1. Iespējamie Satversmes pārkāpumi.

2. Iespējamā mediju ietekmēšana.

3. Dažādi.

I.Sudraba atklāj sēdi un informē: "Mums šodien darba kārtībā ir piedāvāti divi jautājumi – "Iespējamie Satversmes pārkāpumi", "Iespējamā mediju ietekmēšana" un arī jautājums "Dažādi". Es saņēmu no Andreja Judina e-pastu ar ierosinājumu pirmo punktu no darba kārtības izslēgt, kamēr sēdē nevarēs piedalīties konstitucionālo tiesību eksperti. Un es varbūt sāksu ar to, ka informēšu, ko komisija ir darījusi un kādā veidā aicinājusi ekspertus uz šo komisijas sēdi, lai visiem vēlreiz būtu skaidrs,

par ko mēs bijām iepriekš vienojušies. Tātad komisija nosūtīja vēstuli Latvijas Universitātes Juridiskajai fakultātei, konkrēti Juridiskās fakultātes Valststiesību zinātņu katedrai, ar lūgumu deleģēt attiecīgi ekspertus uz komisijas sēdi šā gada 6.novembrī. Uz šo vēstuli līdz pagājušās nedēļas beigām mēs nesaņēmām atbildi, un, tā kā nekāda atbilde nesevoja pāris nedēļu laikā, tad vienlaicīgi tika uzrakstītas vēstules arī atsevišķiem ekspertiem, universitātes pasniedzējiem – asociētajai profesorei Annijai Kārkliņai, tāpat arī profesorei Anitai Rodiņai, docentam Jānim Plepam, arī Edvīnam Danovskim, kas vienlaicīgi ir, var teikt, daļēji mūsu kolēģis, jo strādā Saeimas Juridiskajā birojā. Mutvārdu atbildes gan no Rodiņas kundzes, gan Plepa kunga un Danovska kunga es saņēmu ceturtdien, piektdien, pārrunājot iespējamo dalību sēdē. Viņi informēja, ka viņiem iespēju piedalīties komisijas sēdē nebūs dažādu iemeslu dēļ. Viens fundamentāls iemesls ir, ka Juridiskajā fakultātē šodien no pulksten 10.00 notiek liela sanāksme, kas saistīta ar mācību programmu izstrādi, un šī sanāksme var ilgt visu dienu. Un piektdien tika saņemta arī oficiāla atbildes vēstule no Juridiskās fakultātes Valststiesību zinātņu katedras, kuru ir parakstījusi katedras vadītāja Annija Kārkliņa un kurā ir teikts, ka katedra ir saņēmusi mūsu vēstuli ar lūgumu deleģēt katedras pārstāvi darbam 6.novembrī paredzētajā sēdē. Šajā atbildē tiek pausts viedoklis, ka katedra vienmēr savu iespēju robežās ir centusies palīdzēt ar juridisku padomu dažādām valsts institūcijām, “taču diemžēl 6.novembrī plānotajā parlamentārās izmeklēšanas komisijas sēdē, gan arī citās sēdēs pārstāvību nevarēsīm nodrošināt. Ar šo vēlos norādīt, ka no skaitliski nelielā Valststiesību zinātņu katedras kolektīva vairāki docētāji ir tiesneši, kuru dalība šādās komisijās līdz ar to ir ierobežota. Un, lai darbs komisijā būtu kvalitatīvs, tas prasa rūpīgi iedziļināties šajos jautājumos. Un patlaban Valststiesību zinātņu katedrai nav tādu personāla resursu, lai līdzās saviem tiešajiem amata pienākumiem spētu nodrošināt rūpīgu darbu Saeimas komisijā”. Zinot šo informāciju, ko es jums tagad izklāstīju, mēs varam tālāk lemt par to, kādā veidā ir iespējams vai nav iespējams piesaistīt universitātes Juridiskās fakultātes attiecīgo ekspertu resursus dalībai komisijas sēdēs. Paralēli es apzināju arī iespējas uzrunāt citus cilvēkus, jo par tēmu “Satversmes pārkāpumi” var runāt dažādos aspektos. Arī mūsu komisijā šis uzdevums ir formulēts visai plaši – izvērtēt informāciju, kas norāda uz iespējamajiem Satversmes pārkāpumiem. Un tālāk ir, iespējams, prettiesiska manipulācija ar sabiedrisko viedokli, izmantojot masu informācijas līdzekļus. Tāpēc es vērsos pie citiem juristiem pēc padoma, kādi vēl varētu būt eksperti ar savu viedokli un redzējumu par šiem tiesiskajiem aspektiem, vērtējot tieši kontekstā ar Satversmes iespējamiem pārkāpumiem to informāciju, kas publiskajā telpā ir pieejama par lietu, kuru mēs komisijā izmeklējam. Tāpēc es vērsos Rīgas Stradiņa universitātē pie Juridiskās fakultātes vadītāja Andreja Vilka. Profesors Andrejs Vilks arī izvērtēja uzaicinājumu piedalīties komisijas sēdē un man atsūtīja rakstveida atbildi, ka viņa specializācija ir saistīta ar kriminoloģiskās izziņas sfēru un līdz ar to viņa vērtējums varētu būt nepietiekami pamatots, jo tas izrietētu no publiskotajām ziņām un viedokļiem masu informācijas līdzekļos, kuru autentiskums nav noskaidrots, tāpēc viņš atvainojās, ka nejūtas kompetents. Un piedalīties šajā komisijas sēdē es uzrunāju

arī bijušo Augstākās tiesas priekšsēdētāju, tagad zvērinātu advokātu Gvido Zemribo, kurš atsaucās šim aicinājumam atnākt un paust savu vērtējumu, viedokli par šo informāciju, kas ir masu medijos, kontekstā arī ar iespējamiem Satversmes pārkāpumiem. Tāpēc es domāju, ka, cienot mūsu laiku, cienot Gvido Zemribo laiku, mums būtu svarīgi šo jautājumu šodien šeit pārrunāt. Varbūt jums ir pieredze, zināšanas, kādus cilvēkus mēs vēl varam pieaicināt nākamajās komisijas sēdēs, lai šo jautājumu pilnvērtīgi izrunātu. Un vēl viena informācija. Tā kā eksprezidents Valdis Zatlers visu novembri nav Latvijā, tad mums ir vienošanās – un arī rakstveida vēstule viņam tika nosūtīta –, ka viņš varēs piedalīties 4.decembra sēdē, kad jau viņš būs atgriezies Latvijā.”

A.Judins: “Tātad piektdien, saņemot informāciju par uzaicinātajām personām, es nosūtīju komisijas vadītājam un komisijas deputātiem savu viedokli, un es uzskatu, ka ir ļoti svarīgi, organizējot šo sēdi, uzaicināt uz sēdi un noklausīties atzīto ekspertu viedokli. Un komisijas vadītājas pienākums, manuprāt, ir panākt, lai cilvēki, kurus Latvijā uzskata par konstitucionālo tiesību ekspertiem, kuru viedoklis ir autoritāte, – lai viņi piedalītos komisijas sēdē. Man gribētos atgādināt Sudrabas kundzei, ka Parlamentārās izmeklēšanas komisiju likumā ir paredzēts, ka ikvienam cilvēkam ir pienākums sniegt atzinumu, ierasties uz komisijas sēdi. Es, protams, nedomāju, ka mums jāiedarbina mehānisms, kas paredzēts likumā, proti, ar tiesas lēmumu un policijas pavadībā jānogādā cilvēki uz sēdi, bet mēs varam galu galā mainīt laiku. Un, ja sestajā datumā respektējami eksperti nevar piedalīties, mēs varam organizēt sēdi septītajā datumā, astotajā datumā, jebkādā citā datumā. Bet rīkoties pēc principa – ja tie cilvēki, kurus respektē, kuri ir autoritātes, nenāk, tad mēs aicināsim citus, meklēsim galu galā, tad uz sēdi atnāks tas, kurš būs ar mieru runāt, – tas neatbilst mūsu mērķiem. Mums ir svarīgi nodrošināt kvalitatīvu izmeklēšanu. Un šeit nav tusiņš, kur cilvēki nāk, ja viņiem ir griba, un var teikt: “Nē, man nav intereses”, “Mēs esam aizņemti, un mēs nepiedalīsimies.” Līdz ar to es piedāvāju šo jautājumu šodien no dienas kārtības izslēgt un uzaicināt ekspertus. Levīta kungs var būt aicināts kā eksperts. Neatceros, vai bija nosaukts Plepa kungs, bet ir arī citi cilvēki. Tātad, lūdzu, izvēlēsimies datumu, aicināsim ekspertus un vienreiz izrunāsim jautājumu, kas saistīts ar Satversmes apdraudējumiem gadījumā, ja notiek valsts sagrābšana. Mēs nevaram aicināt vai organizēt vairākas sēdes, aicināt pa vienam cilvēkus, jautājums ir ļoti svarīgs. Līdz ar to es lūdzu balsot, un izslēgt šo jautājumu šodien no dienas kārtības, organizējot attiecīgo sarunu tuvākajā laikā.”

I.Pimenovs pauž viedokli: “Es ar cieņu izturos pret Andreja Judīna priekšlikumu. Katrā ziņā mēs varam pagarināt konkrētā jautājuma skatīšanu, nākamajās sēdēs uzklusot tās personas, kuras mēs vēl uzaicināsim. Bet es neredzu iemeslu, kāpēc mums jāpārtrauc šī sēde; vēl vairāk, ka Zemribo kungs jau ir atnācis un mēs esam arī sagatavojušies viņu uzklusīt. Mēs varam uzsākt šo sēdi, skatīt šo jautājumu un pēc tam to pagarināt. Es neredzu šeit nepieciešamību pārtraukt mūsu darbību. Piekrītu tam, ka patiešām, ja parlamentārā izmeklēšanas komisija uzaicina personu uz sēdi,

tomēr parlamenta autoritāte ir jāciena. Līdz ar to es tiešām nesaprotu, kāpēc personas atteicās mūs apmeklēt, jo, manā skatījumā, tas nav īsti pieklājīgi.”

A.Judins: “Jā, es redzu, ka šo sēdi bija nolemts organizēt vienkārši ķeksīša pēc, jo jautājums ir pieteikts, vienalga, kurš atnāks, vienalga, ko stāstīs, bet pēc tam mēs varēsim pateikt, ka būtībā sēde ir notikusi un ir kaut kādi atzinumi. Paldies Vilka kungam, kas, objektīvi novērtējot savu specializāciju, atsūtīja vēstuli. Nezinu, vai tiešām ietekmē fakts, ka es arī noreagēju uz to piektdien vai citu apsvērumu dēļ, bet mani mulsina mūsu vadītājas pieeja. Aicinot Vilka kungu, kriminologu, lai viņš stāstītu par Satversmes apdraudējumiem, kāds bija plāns? Kāds bija mērķis? Un tad es vienkārši brīnos par tādu darba organizāciju. Es tiešām uzskatu, ka mums nevajag... mēs nedrīkstam strādāt tā, lai būtu ķeksītis, ka sēde ir notikusi. Jautājums ir svarīgs, un tāpēc ir jāizrunā. Līdz ar to es lūdzu balsot.”

M.Šics uzskata: “Tātad pirmais un visnepatīkamākais ir tas, ka tiesību katedra ir rakstījusi, ka viņi neiesaistīsies. Tas ir līdzīgi kā pateica Šlesers: “Mēs nerunāsim.” Piedodiet, lūdzu, tiešām komisija ļoti savlaicīgi ir ziņojusi katedrai, lūgusi deleģēt, ļoti savlaicīgi ir atkārtoti katru no šiem individuālajiem cilvēkiem, un ir pateikts mums: “Mēs jūs necienīsim vai nepakļausimies.” Es nezinu, Judina kungs, kāds ir nākamais solis. Manuprāt, komisijas vārdā nākamais ir atvest ar policiju. Jo tas pieklājīgais jau ir izgājis un vai jūs uz to aicināt? Man liekas, ka ne taču. Un tas, ka tagad ir lūgta virkne citu speciālistu, kas varētu būt šajā tēmā, kuri tomēr piekrīt, tas ir labāk nekā saņemt šo ļoti nepatīkamo un negaidīto – pēc pusotra mēneša, manuprāt, iznāk – atteikumu par šo lietu. Un Zemribo kungs, cik es zinu, ir cilvēks, kas saistībā ar šo var sniegt savu advokāta, jurista, tiesneša skatījumu, bet jebkurā gadījumā tas ir viens no komisijas virzieniem, kas, vispusīgi apskatoties. Līdz ar to es piedāvāju, protams, noteikti uzklaut, vēl jo vairāk, ja cilvēks aicināts un lūgts.”

A.Mežulis: “Es tikai gribu teikt: vai jūs, Judina kungs, apšaubāt Zemribo kunga kompetenci? Viņš ir cilvēks, cienījams cilvēks, kurš ir arī autoritāte juristu aprindās. Viņš ir atnācis šobrīd uz sēdi, mēs pateiksim: “Paldies! Jūs varat nākt citreiz!” Es domāju, ka tā vienkārši ir necieņas izrādīšana pret cilvēku. Mēs varam savu laiku, mēs esam jauni cilvēki, varam koriģēt, kā mēs gribam, kā jūs sakāt. Mums katram ir plānots savs laiks, un ne katru dienu mēs varam. Tagad mēs nāksim tikai vienā komisijā sēdēt. Jūs sakāt: “Mēs nāksim septītajā, mēs nāksim astotajā!” Tā arī nevar, tāpēc ka mums katram ir savs darba režīms un katram ir savs darbs, un mēs plānojam, mēs rēķināmies ar konkrētu laiku, tāpat kā šeit pieaicinātie cilvēki. Viņus arī nevar raustīt kā kaut kādas marionetes aiz diedziņiem tad, kad jūs gribat. Un jūs visu laiku apšaubāt komisijas vadītājas kompetenci – katru reizi! Manā skatījumā, tas arī nav īsti taktiski un īsti pareizi. Viss notiek! Jo mēs vairāk viedokļu uzklautsim, jo labāk!”

A.Judins: “Pirmkārt, es domāju, ka necieņas izrādīšana bija Zemribo kunga aicināšana uz šo sēdi. Jo, pirms aicināt cilvēku, ir jāpaskatās, ar kādiem jautājumiem

viņš nodarbojas, ko viņš pēta, un “Jurista Vārdā” jūs varat redzēt viņa publikācijas. Tas ir viens. Otrkārt, atbildot uz Šica kunga teikto. Es teicu, ka mums ir likuma 7.pants, kas paredz cilvēku atvešanu uz sēdi. Vai iedarbināt vai neiedarbināt. Lūdzu, arī par to var diskutēt. Bet es domāju, ka, pirmkārt, mēs varējām padomāt par citu datumu, ja tiešām sestais datums neder. Bet, runājot par to, ka es apšaubu vadītājas spēju pieņemt pareizus lēmumus, – es labprāt to nedarītu, ja katru reizi man nebūtu iemesla tā rīkoties. Šodien arī ir dīvaina situācija, ka tā vietā, lai aicinātu cilvēkus, kurus Latvijā respektē, kuru viedokļus mēs varēsīm citēt, un tad tam būs, nu, teiksim tā, respekts. Būtībā šodien Sudrabas kundze izvēlējās citu taktiku. Man šķiet, ka te ir mērķis nevis veikt izmeklēšanu, bet būtībā panākt, lai darbs nebūtu sekmīgs. Es lūdzu nobalsot un tad pieņemt lēmumu.”

I.Sudraba atkārtoti skaidro: “Uzskaitīt vēlreiz visus vārdus cilvēkiem, kuri ir aicināti uz komisijas sēdi? Es domāju, ka tas cilvēkiem parāda arī attieksmi pret to, vai viņi vēlas šeit atnākt un publiski paust savu viedokli. Es cienu katru, kurš atnāk šeit un pauž publiski savu viedokli. Jo jebkurš, kad palasa sociālajos tīklos, kādā veidā jūs metaties uzreiz katru nomelnot, kurš varbūt saka savādāku viedokli, nekā jums patiktos, Judina kungs, uzreiz paliek sevi zem sitiena. Un skaidrs, ka katrs cilvēks domā par savu reputāciju. Arī es saprotu: Universitātes Juridiskās fakultātes profesori, docētāji domā par savu reputāciju, kā viņi tiks nostādīti, atnākot šeit, un kas pār viņiem pēc tam gāzīsies. Un mēs neesam iemācījušies cienīt viedokļus, kas ir atšķirīgi. Es uzskatu: jo vairāk atšķirīgu viedokļu, jo komisijas darbs būs tikai produktīvāks. Un vēlreiz par Satversmes iespējamiem pārkāpumiem. Kā mēs jau iepriekš runājām, lasot komisijas uzdevumus, par to var runāt visos aspektos. Tas nav tikai valsts sagrābšanas aspekts, tas ir mediju ietekmēšanas aspekts, tā ir manipulācija ar sabiedrības viedokli, tā ir informācijas zagšana un tā tālāk. Te bija aicinājums balsot par to, vai darba kārtībā vajag izskatīt šodien jautājumu par iespējamiem Satversmes pārkāpumiem.”

Balsojums par dienaskārtībā iekļautā jautājuma – iespējamie Satversmes pārkāpumi – izskatīšanu šodienas sēdē: **četri “par”, divi “pret”**. Jautājums tiek izskatīts.

G.Zemribo: “Es nezinu, kā tas izriet no likumdošanas, kas reglamentē izmeklēšanas komisijas darbu, bet, atklāti sakot, nezina vai tas ir iespējams – izteikt pašam sev noraidījumu. Ja viens komisijas loceklis apšaubā manas zināšanas, tad es domāju, ka man nebūtu nekāda pamata šai komisijai uzbāzties ar sevi. Es nezinu, vai Judina kungs ir pietiekami informēts par manām zināšanām. Es šaubos, jo jūs droši vien nezina – es Universitātē lasīju lekcijas kopš 1960.gada un biju Valststiesību katedras loceklis. Es lasīju vairāk nekā 20 gadus disciplīnu, kas saucās, civilizētā valodā runājot, salīdzinošās konstitucionālās tiesības. Manas lekcijas ir klausījušies, starp citu, divi šie kungi. Bet, ja jau tik kategoriski tiek apšaubītas manas zināšanas, es domāju, ka tas būtu slikti, ja jūs tīri vienkārši pēc tam varētu apstrīdēt un šeit diskutēt,

vai mans viedoklis ir pietiekami kompetents vai nav. Tādēļ, ja tas ir iespējams, es tīri vienkārši savu kandidatūru noņemu.”

I.Sudraba: “Vissliktākais, ko var darīt, ir tas, ka kāds mēģina nomelnot patiešām respektablu, zinošu un pieredzes bagātu cilvēku. Un tāpēc, ka var atšķirties viedokļi, šos atšķirīgos viedokļus neuzklausīt vai propagandēt to, kas ir izplatīts sabiedriskā telpā, mediju telpā, ka ir viens pareizais viedoklis un visi pārējie viedokļi automātiski uzreiz ir nepareizie viedokļi. Es neuzskatu, ka tas ir pareizi. Es, Zemribo kungs, jūs ļoti cienu un cienu to, ka jūs atsaucāties un atnācāt runāt. Kā jūs redzat, daudzi bāž galvu smiltīs un mēģina šeit nenākt. Un arī es respektēju to, ka cilvēkiem ir kaut kāda viņu brīvā griba un katrs mēģina sevi un savu reputāciju aizsargāt. Es ļoti aicinu jūs paust savu viedokli par šo tēmu, īpaši ņemot vērā arī jūsu ievērojamo pieredzi tieši konstitucionālajās tiesībās.”

I.Pimenovs piebilst: “Diemžēl, Zemribo kungs, parlamenta retorika, tradīcijas un parašas ļoti atšķiras no tās akadēmiskās vides, pie kuras jūs esat pieradis. Nu, es domāju, šeit katrs deputāts ir ar savu cieņu un lepnumu, bet es aicinu pēc tam, kad sēde būs pabeigta, tomēr atsevišķus deputātus atvainoties jūsu priekšā.”

A.Borovkovs piebilst: “Es arī tikai vienu repliku gribēju pateikt, ka mēs par juristu Judinu uzzinājām tad, kad viņš parādījās parlamentā. Kolēģis Gvido Zemribo ir viens no lielākajiem speciālistiem konstitucionālajās un valststiesībās valstī. Es iztikšu varbūt bez epitetiem, bet tas bija ļoti nekorekti.”

G.Zemribo: “Nu, godīgi sakot, es nevaru teikt, ka mans viedoklis ir balstīts uz tādu pamatīgu materiālu izpētīšanu, jo faktiski mums saruna ar komisijas priekšsēdētāju bija pavisam nesen, pagājušajā nedēļā, tikai dažas dienas iepriekš. Lai izdarītu tādas vispusīgus, pamatotus secinājumus, acīmredzot būtu nepieciešams zināt un iepazīties arī ar tiem krimināllietas materiāliem, ar kuriem šīs publikācijas ir saistītas. Un jāsaprot, ka šis formulējums, saskaņā ar kuru šodien tiek jautājums izskatīts, – par iespējamiem Satversmes pārkāpumiem –, protams, manā skatījumā, ir ļoti tāds abstrakts un vispārīgs. Jo Satversme, kā jūs zināt, ir dokuments, kurš sastāv no divu veidu normām: no normām principiem un konkrētām normām, kas reglamentē procedūru. Un acīmredzot šeit varētu būt runa tikai par kaut kādiem vispārīgu principu pārkāpumiem, kā es to izprotu. Es devu šajā sakarā šīm publikācijām savu skaidrojumu intervijā “Neatkarīgajai Rīta Avīzei”, kur jau savas pozīcijas izklāstīju, gan galvenokārt attiecībā tieši uz šo kriminālo pusi, jo, kā es sapratu no šīm publikācijām, tad šeit pamatā tika apšaubīta kriminālprocesa kārtībā pieņemto lēmumu pamatotība un tika apšaubīts, ka bija pamatoti atteikts saukt kriminālprocesa kārtībā pie atbildības šīs personas, kuru sarunas tika noklausītas. Šai sakarā tad arī es izteicu savu viedokli, ka, manuprāt, pirmkārt, jau bija jārespektē kriminālprocesa kārtība, kādā veidā tā tika skatīta, un ka prokuratūra atteicās attiecīgi saukt pie kriminālatbildības šīs personas. Un šeit, cik nu no materiāliem, kas bija publicēti,

varēja spriest, tad pirmām kārtām radās iespaids, ka pamatā it kā šīs publikācijas autori vadījās no tiem izteikumiem, ko šīs personas bija izteikušas ilgākā laika gaitā, un attiecīgi izteikušas savus priekšlikumus par kaut kādiem biznesa darījumiem (pie tam diezgan savdabīgā formā – parasti inteligenti cilvēki tā savā starpā nerunā). Nu, es neizslēdzu, ka zināmā mērā tie izteicieni bija, ja tā varētu teikt, “grādīgi” izteikumi, jo tā varētu vismaz pieņemt. Es pasvītroju vienu tādu momentu, kas, manuprāt, ir diezgan būtisks, ka tie laiki, kad mūsu zemē bija iespējams cilvēku saukt pie kriminālatbildības, iesēdināt cietumā vai aizsūtīt kaut kur tālu tikai par to, ko viņš tur pie šņabja glāzes ir izteicies. Es domāju, ka tie laiki ir beigušies uz neatgriešanos. Otrkārt, tāpat mēs jau zinām – un es domāju, ka Judina kungs to zina vislabāk, jo viņš tajā laikā, kad es biju pasniedzējs Policijas akadēmijā, tur krimināltiesības lasīja. Tā ka vajadzētu zināt, ka, teiksim, lai sauktu pie kriminālatbildības, ir nepieciešams nozieguma sastāvs. Un viens no nozieguma sastāva elementiem ir konkrēta darbība, konkrēta rīcība. Un ar to vēl nepietiek: ja ir konkrēta rīcība un ja kādam šķiet, ka tas ir noziegums, tad arī ar to ir par maz. Ir viens sens romiešu princips, kuru juristi droši vien zina visi, latīņu valodā tas skan *nullum crimen sine lege* – nav nozieguma bez likuma. Tātad, lai kādu sauktu pie kriminālatbildības, ir jābūt attiecīgam pantam Krimināllikumā, kurš tieši paredz kriminālatbildību par šo konkrēto rīcību. No šīm sarunām varēja saprast, ka tur kaut kādi priekšlikumi ir, kaut kādas idejas ir. Taču par konkrētu rīcību vismaz no šīm publikācijām es nevarēju spriest. Tālāk jāsaka, ka – par šo kriminālo pusi – ir vēl divi principi, kas arī, manuprāt, ir ļoti būtiski un kas tieši attiecas uz krimināltiesībām. Pirmkārt, jau tas apstāklis, ka kāds kaut kur šaubās un tā tālāk. Tā ir viena lieta. Visās demokrātiskās valstīs tiesās, tiesvedībai ir paredzēts tāds noteikts princips, kurš, starp citu, ir ierakstīts arī mūsu likumā “Par tiesu varu” (kurš manā vadībā tika savā laikā izstrādāts), ka jebkuras šaubas tiek iztulkotas par labu apsūdzētajam, nevis otrādi. Nu un tāpēc, ja kāds, teiksim publika uzskata, ka “man šķiet, ka tas cilvēks izdara noziegumu”, tad ar to ir par maz. Un, ja rīko kaut kādus mītiņus, teiksim, un saka: “Viņš ir jāsauc pie atbildības!”, tad mēs zinām: viduslaikos jau pietika ar to, ka izteica tādu apgalvojumu, un pēc tam dedzināja uz sārta. Mūsu demokrātiskajā sabiedrībā tā tas nemēdz būt. Tas attiecas uz šo kriminālo pusi, un, es domāju, šeit arī piedalās prokuratūras pārstāvis, kurš acīmredzot, cik es zinu, ir arī nodarbojies ar šo lietu. Un viņi nāca pie secinājuma, ka konkrēta rīcība, kas veidotu nozieguma sastāvu, acīmredzot šai gadījumā nav konstatēta, nav pierādīta. Tā ka tas attiecas tieši uz šo jautājuma pusi. Jautājums, kā es teicu, ir ļoti abstrakti formulēts attiecībā par Satversmes pārkāpumiem. Manā skatījumā, šeit, ja es tā varu izteikties, kā es uzskatu, ar ko vajadzētu nodarboties šai izmeklēšanas komisijai, nu, protams, izmeklēšanas komisija nav kriminālā tiesa, un, neraugoties uz visu cieņu pret šīs komisijas sastāvu, es nevaru, teiksim, uzskatīt, ka šeit var konstatēt kaut kādus nozieguma sastāvus, nozieguma sastāva pazīmes un tā tālāk. Tādēļ arī šajā sastāvā piedalās prokurors. Un, ja viņš kaut ko tamlīdzīgu konstatēs, tad viņa pienākums ir veikt nepieciešamās procesuālās darbības, lai attiecīgi sauktu kādu pie kriminālatbildības. Kā es izprotu, tad komisijas galvenais uzdevums ir ne jau noteikt kādam kriminālatbildību, bet noteikt kādam politisku atbildību. Jo, es domāju, lūk, tas

ir tas, ar ko ir jānodarbojas jebkurā pasaules valstī, kuras parlamentos nodarbojas šīs izmeklēšanas komisijas. Un, ja šīs izmeklēšanas komisijas konstatē, teiksim, kaut kādus tāda veida pārkāpumus, tad tā rezultātā iestājas ne jau kriminālbildība, bet politiska atbildība. Nē, es saprotu, ka šeit varētu būt runa par to, ka, pirmkārt, vai, izmantojot savas sviras, teiksim, ekonomiska rakstura sviras, kuras bija it sevišķi Šlesera kunga rīcībā, tā kā viņš bija ministrs savulaik. Viņš bija arī vicemērs, kad, izmantojot savu ietekmi, viņš ir panācis kaut kādus sev izdevīgus izdevīgus darījumus, pateicoties savam ieņemamam amatam. Un tā rezultātā tika pieņemti kaut kādi likumdošanas akti, likumi vai Ministru kabineta rīkojumi, vai citi likuma normatīvie akti, kas tika izmantoti savtīgos mērķos un lai tādā veidā pārkāptu pēc būtības gan Satversmi, gan arī citus likumdošanas aktus. Un, es domāju, tā ir tā sfēra, tas ir tieši tas, ar ko šai izmeklēšanas komisijai būtu jānodarbojas. Ja izmeklēšanas komisija konstatētu, teiksim, ka ir kaut kādas pazīmes, ka, lūk, kriminālbildība šajā konkrētajā gadījumā šajā, tā saucamajā oligarhu lietā, nav saukta pie kriminālbildības šī persona tāpēc, ka šeit ir bijusi kaut kāda politiska rakstura iedarbība, tad, es domāju, tādi apstākļi arī ir jāizvērtē, ja tādi fakti būtu zināmi. Tā ka, manuprāt, lūk, tas ir tas jautājumu loks, ar ko šai komisijai arī būtu attiecīgi jānodarbojas. Šobrīd, cik es saprotu, komisijas rīcībā nav tādu konkrētu likumdošanas aktu, par kuriem būtu šaubas, ka tie ir pieņemti, teiksim, izmantojot Šleseru un citas viņa “septmaņa” kompānijas iedarbību. Bet vai tas tā ir vai nav, godīgi sakot, es jau nezinu tos materiālus, kas ir jūsu rīcībā un kas arī vēl jūsu rīcībā tiks konstatēti. Tādēļ dot konkrētas atbildes uz konkrētiem jautājumiem man ir ļoti grūti. Tikai es gribētu tāpēc vērst jūsu uzmanību, ka šeit, no vienas puses, Saeimai būtu arī uz saviem kolēģiem jāpaskatās, teiksim, kā top attiecīgi likumdošanas akti. Nu, varbūt ne tik daudz ar šo konkrēto lietu, bet, izmantojot gadījumu, es gribētu vērst jūsu uzmanību, ka dažkārt, ne vienmēr, manā skatījumā, tie likumdošanas akti, kas tiek pieņemti, arī likumi, kurus pieņem, vai, pareizāk sakot, izmaiņas likumos, kuras pieņem Saeimā, manuprāt, ne vienmēr ir pietiekami pamatotas. Par to savukārt ir izteikuši savus apsvērumus tiesneši, Augstākās tiesas tiesneši. Man personīgi arī ir atsevišķs viedoklis. Turklāt, jūs saprotat, ir tādas situācijas – tās varbūt neattiecas tieši uz šo konkrēto jautājumu –, bet ir tādas situācijas, kad diemžēl mūsu sabiedrībā mēs kaut kā tā sakām: “Nu jā! To mēs izdarījām nepareizi! Nu tā bija kļūda. Un punkts!” Kad es biju skolnieks pirmajā klasē un man lika pēc tam, kad biju pieļāvis kļūdas savā kontrol darbā, tad skolotājs lika man kļūdas izlabot. Piemēri nav tālu jāmeklē. Piemēram, ir tāds likumdošanas akts, par ko vēl šobrīd ļoti pārdzīvo visi tiesneši, ka mums Latvijā kopš 1918.gada decembra tika izveidota tiesas augstākais līmenis – Senāts, kasācijas instances tiesa, kas pastāvēja Latvijā līdz 1940.gada okupācijai. Tikai tad, 1940.gadā, Senāts tika likvidēts. Pēc tam ienāca vācieši. Vācieši atjaunoja iepriekšējo tiesas sistēmu, bet Senātu neatjaunoja, jo Senāts tika saukts par Latvijas Senātu. Pēc okupācijas varas viedokļa šeit nebija Latvija, šeit bija Ostlande. Pēc tam atkal Senāts nepastāvēja mums. Un tikai saskaņā ar likumu “Par tiesu varu”, kurš stājās spēkā 1992.gada 15.decembrī, Senāts juridiski tika atjaunots un praktiski – 1995.gadā. Šis Senāts nezina kāpēc tika svītrots no mūsu likuma “Par tiesu varu”.

Kāpēc? To ir grūti pateikt. Un tagad visi atzīst: “Jā, tā bija kļūda!” Un tad tas netiek labots. Vai ir vēl viens piemērs. Starp citu, es domāju, Judina kungs to vislabāk zina. Es, tāpat kā Judina kungs, strādāju Policijas akadēmijā līdz tās likvidācijai. Šodien visi saka: “Jā, tā bija kļūda!” Mēs paši redzam rezultātus, kādi mums ir, kad mums ir policisti, kuri nespēj izmeklēt sarežģītas krimināllietas. Par to runā visi, saka: “Jā, tā bija kļūda!” Nu un tad? Rociņas gar sāniem – viss, mēs samierināties! Tā ka es neizslēdzu, ka arī šādos gadījumos ir kaut kādi zemūdens akmeņi, kuri varbūt sabiedrībai nav zināmi, bet kurus izmeklēšanas komisija varētu noskaidrot. Protams, es nerunāju, ka šeit šodien būtu komisijai jānodarbojas, teiksim, ar to, kāpēc Senāta vairs nav Latvijā vai kāpēc Policijas akadēmija neeksistē. Taču, es domāju, kaut kādas līdzīgas situācijas ir, un diemžēl es zinu, ka ir atsevišķi gadījumi, kad Saeima pieņem likumus tikai speciāli kaut kādam vienam gadījumam. Un tos vajadzētu paskatīties – kāpēc tas tā notiek. Tāpat arī attiecībā uz normatīviem, cita veida normatīviem aktiem. Tāpat – es nezinu, vai tas arī ir izmeklēšanas komisijas ietvaros, – diemžēl mums vispār ir ārkārtīgi nestabila likumdošana. Es varu minēt tikai vienu konkrētu piemēru no savas advokāta prakses. Pie manis (tas jau pirms gadiem, es nezinu, desmit bija) atnāca viens ārzemju biznesmenis, kurš gribēja ieguldīt līdzekļus Latvijas ekonomikā. Un viņš lūdza, lai es viņam izskaidroju, kāda pamatos ir mūsu nodokļu sistēma. Es viņam izstāstīju. Pagāja apmēram gads, un viņš atnāca pie manis, viņš saka: “Advokāta kungs! Tas, ko jūs man stāstījāt, neatbilst patiesībai! Ir citādi!” Es teicu: “Atvainojiet, cienītais kungs! Bet tā ir... kopš tā laika, kad jūs bijāt pie manis, likums ir divas reizes jau grozīts!” Un tas, ka šī nodokļu sistēma ir nestabila, tā neviens uzticību mums; mūsu sabiedrība un mūsu valsts no tā ļoti cieš. Piemēram, likums par PVN. Es kādreiz to pētīju, tagad droši vien vēl vairāk ir izmaiņu noticis. Es nezinu otru tādu likumu, varbūt izņemot vienīgi to veco likumu, ar kuru Saeima vēl šobrīd nodarbojas, bet tas ir Administratīvo pārkāpumu kodekss, kurš vēl arvien juridiski ir padomju likums, nu, protams, tas līdz nepazīšanai ir izmainīts, bet faktiski jau šis likums vēl arvien pastāv. Tas tā, kā kādreiz man vecmāte teica: tas ir kā zirga deķis. Es nezinu, jaunā paaudze varbūt nezina, kas ir zirga deķis, bet tas bija sastādīts no lupatu gabaliņiem, un mūsu likumdošanas akti tā diemžēl izskatās. Kad jūs aizejat uz grāmatu veikalu un nopērkat likuma pēdējo izdevumu, jūs nebūt nevarat būt pārliecināts, ka tas atbilst patiesībai, vai tur pēc tam, kad tas jau ir nopublicēts, atkal nav izdarīti attiecīgi grozījumi. Bet viens no likumdošanas pamatprincipiem ir tas, ka likumiem ir jābūt stabiliem. 19.gadsimta sākumā Francijā pieņēma Napoleona kodeksu, un to izmainīja tikai vairāk nekā pēc 100 gadiem. Ir tāds princips, ka labāk slikts likums, kuru visi zina, nekā jauns likums, kuru neviens nezina. Kā teica, ka nevajadzīgi likumi tikai rada nevajadzīgus rezultātus un tie savu eksistenci neattaisno. Tā ka, lūk, tas ir viens jautājums, par kuru varētu, tieši izejot no šo publikāciju fabulas, paskatīties, vai kaut kādā veidā šie likumdošanas akti nav tādā veidā pieņemti, jo, manā skatījumā, ja jau likumu groza, tad vispirms ir jābūt pārliecībai, ka esošais likumdošanas likums ir nepareizs. Mums Latvijā bija periods pēc 1990.gada – pēc neatkarības atjaunošanas pasludināšanas –, kad mums bija nepieciešams atbrīvoties no padomju likumdošanas, pieņemt mūsu pašu likumdošanas aktus. To

mēs darījām, un samērā neilgā laikā izveidojām savu tiesību sistēmu. Tas viss bija ļoti labi. Bet tajā periodā mēs daudz grozījām un atcēlām likumus un pieņēmām jaunus likumus. Bet kas ir noticis tagad? Pavisam nesen es paskatījos Administratīvā procesa likumā, ja nemaldos, pagājušajā gadā – vienā rāvienā vairāk nekā 100 grozījumi vienā likumā. Kas mums ir – revolūcija notikusi? Ziniet, ir tie, kas kritizē pašreizējo Krievijas valsts iekārtu un tās Valsts domi. Viņi kādreiz saka... sauc šo Valsts domi krievu valodā par – *бешеный принтер*. Tas ir trakais printeris, jā. Bet diemžēl, jāsaka, kādreiz arī mēs kaut kur atgādinām to. Ir, pirmkārt, jākonstatē, vai tiešām ir nepieciešamība atcelt – vai šis likums ir nepareizs. Otrkārt, vai tas, ko mēs piedāvājam, ir labāks? Un, treškārt, ja pat izskatās, ka tas ir labāks, – tad kādas ir citas blakus sekas? Ziniet, kā mediķi saka – blaknes. Droši vien juristi, es saprotu, ir citās domās. Mēs savā laikā atjaunojām tiesu palātas, kādas eksistēja 20., 30.gados Latvijā. Sakarā ar to, ka daudz lietu sakrājās, uzskatīja, ka ir jālikvidē šīs tiesu palātas tāpēc, ka tur lietas tiek ilgi skatītas. Civillietu tiesu palātā, Krimināllietu tiesu palātā Augstākajā tiesā. Kaut gan varēja, manuprāt, atrisināt vienkāršāk. Jāņem vērā, ka, likvidējot šīs tiesu palātas, radās vesela virkne citu problēmu. Piemēram, viena no tādām problēmām bija tā, ka šīs palātas vairs nebija, bet lietas pirmajā instancē skatīja apgabaltiesas. Tagad palātas vairs nebija. Un risinājums? Kamēr veidojas jaunā sistēma, par šo apgabaltiesas spriedumu iesniedza apelācijas sūdzību tai pašai... tai pašai apgabaltiesai. Jūs saprotat, nekur pasaulē tā nenotiek. Par tādu apstākli vispār neviens nepadomāja. Nepadomāja arī (tas ir personīgi), ka tur likvidē veselu virkni, ka, likvidējot šo palātu, radās jautājums – ko darīt ar šo palātu tiesnešiem? Viņus varbūt vajadzēja visus pārcelt uz attiecīgiem departamentiem? Laikam nebija kadru vai štatu, vai kaut kas tamlīdzīgs. Daļa tika nosūtīta atpakaļ uz apgabaltiesu, kaut gan principā juridiski to nedrīkst darīt: ja tiesnesis ir apstiprināts amatā, tad viņu pazemināt amatā vairs nevar. Tā ka, lūk, šādas parādības diemžēl notiek. Tādēļ arī šo apetīti, teiksim, grozīt likumus varbūt vajadzētu mazlietiņ nobremzēt. Tāpat es jau te runāju par nodokļiem. Mums ir nodokļu likumdošana. Attiecīgi arī šie normatīvie akti, kas reglamentē tālāk Ministru kabineta rīkojumu, teiksim, attiecīgi tās vai citas sistēmas zemāka līmeņa normatīvie akti. Tas viss būtu attiecīgi jāreglamentē. Tāpat jautājums ir arī teiksim, par pašvaldību lēmumiem, kaut vai par Rīgas pašvaldības lēmumiem par to, kas notiek ar zemes nodokļiem, un tā tālāk. Tās visas ir problēmas, kuras dažkārt ļoti vienkārši it kā tiek risinātas, bet ne vienmēr tas notiek tā nejauši. Tāpēc, manuprāt, šīs komisijas darbs varbūt būtu jākoncentrē tieši uz šādiem jautājumiem. Tas plašākā nozīmē arī atbilstu tam, par ko ir šīsdienas tēma – par to, vai un kādā veidā Satversmes noteikumi ir pārkāpti, vai Satversme ir ievērota. Protams, tas ir plašs, abstrakts jēdziens, un to tulkot var visādi, bet tas, protams, ir jāiepilda, jāpapildina ar konkrētu saturu. Es varbūt diezgan haotiski runāju, es tikai izteicu savus personīgos apsvērumus, kas tādā vai citādā veidā šo tēmu skar. Es nezinu, vai atbildēju uz to, ko jūs no manis gaidījāt, bet, godīgi sakot, manā rīcībā nebija pietiekamu materiālu, lai izdarītu kaut kādus dziļākus pētījumus un savus konkrētos priekšlikumus. Tas ir tas, ko es, tā sakot, varēju jums šobrīd prezentēt. Bet, ja mans ziņojums nebija pietiekami pilnīgs, es labprāt esmu gatavs atbildēt uz jūsu

jautājumiem, ja tādi būs. Un tīri vienkārši atvainojos, bet es uzskatīju, ka man šodien ir jāierodas, jo aiz cieņas pret Saeimu, aiz cieņas pret šo komisiju. Un es domāju, ka tie ļaudis, kas meklē iemeslus vai ieganstus, lai nenāktu uz komisijas sēdi, es domāju, ja tie ir juristi, tad viņiem vajadzētu tīri vienkārši saprast, ko nosaka attiecīgais likums par šīm izmeklēšanas komisijām, un tas paredz pat sliktākajā gadījumā kriminālbildību. Un tādēļ būtu ļoti savādi, ja izciliem juristiem nāktos pašiem pārkāpt likumus. Paldies par jūsu uzmanību.”

A.Mežulis vaicā: “Sakiet, man jums ir divi jautājumi. Pirmais: kāds ir jūsu personīgais viedoklis, vai mums ir nepieciešams – izejot no tā, ko jūs esat izlasījis arī šajos žurnālos, – mainīt, izdarīt izmaiņas Satversmē?”

G.Zemribo atbild: “Ziniet, es gan domāju, ka ne. Mums nav nekāda pamata to darīt – tā pavirši runājot.”

A.Mežulis vaicā: “Vai jums nešķiet, ka mēs bieži mainām likumus, izejot no kādas konkrētas lietas?”

G.Zemribo atbild: “Jā. Diemžēl tādi fakti man ir zināmi. Starp citu, godīgi sakot, es atvainojos, es piemirsu vēl vienu skatījumu, vēl vienu rakursu, par kuru arī šeit vajadzētu tomēr domāt. Viena lieta tāpat ir par tiem šeptmaņiem, kas tur runāja un ko viņi darīja, un tā tālāk, bet otrs jautājums ir arī par to, cik legāli vispār parādījās visi izraksti šajā žurnālā. Un es domāju, ka pats par sevi šis noklausīšanās fakts, kā mēs zinām, tas taču ir visrupjākais cilvēktiesību pārkāpums, kāds var būt. Un, ja likumdevējs to ir pieļāvis, tad pieļāvis tikai tāpēc, ka ir atsevišķas situācijas, kad, vadoties no samērības principa, ir sabiedrības intereses, kas to prasa. Ja, piemēram, lai atklātu kādu smagu noziegumu vai dažkārt pat varbūt novērstu kādu smagu noziegumu, teiksim, šīs noklausīšanās rezultātā mēs glābjam dzīvību cilvēkiem, varam novērst kaut kādu teroraktu, tad tas ir saprotams un tas ir attaisnojami. Bet šajā konkrētajā gadījumā, ziniet, vairāku gadu garumā notiek noklausīšanās, viņi tā kā makšķernieki sēž kaut kur pie upītes un gaida, kamēr beidzot kaut kas gadīsies uz pamata, tad varēs šo noķert. Varbūt kaut kas tāds izspruks. Piedodiet, ne jau to likumdevējs rakstīja! Bet es arī brīnos par to Augstākās tiesas tiesnesi, kurš atļāva, nepārtraukti deva šīs atļaujas. Tas tika attiecīgi pagarināts. Tas ir viens jautājums. Un otrs jautājums vispār par juridisko atbildību. Es zinu, ka žurnālistiem ir tiesības neatklāt avotu, no kura viņi ņem informāciju. Bet jautājums – vai šīs tiesības ir tik tālu, ka līdz ar to var slēpt arī noziegumu? Jo pēc būtības tas jau ir noziegums, kas tiek darīts. Vai šīs žurnālistu tiesības iet tik tālu? Es domāju, ka arī šādā plāksnē šis jautājums būtu jāskata un jāapsver. Tā kā to es arī vēl gribēju piebilst. Un vēl beidzot ir jāsaka: mums tiešām dažkārt ir tādas, kā to maigāk izteikt, tādas frāzes, tādas spārnotas frāzes, ar kurām mēs bieži vien operējam, absolūti nedomājot. Piemēram, es neesmu nekāds Lemberga draugs vai radnieks, bet mums ir iegājies, jau cik gadus mēs rakstām, ka smagos noziegumos apsūdzētais, un tā tālāk. Piedodiet, es nezinu citu

valsti pasaulē, kur tiktu lietots šāds termins. Bet tas maz, ko kāds prokurors vai policists iedomājas, ka es esmu izdarījis kaut kādu noziegumu, viņam ir šaubas par to, un viņš mani apsūdz. Visā pasaulē pastāv nevainīguma prezumpcija. Kamēr cilvēks nav notiesāts, nevar teikt, ka viņš ir noziedznieks. Pat tas, ka spriedums ir, arī ir par maz. Šim spriedumam ir jāstājas spēkā. Un, lūk, tāpēc es domāju, ka ļoti uzmanīgi ir jāoperē ar šādiem terminiem, ar šādām frāzēm, kas arī, manuprāt, nedara godu, ja kaut kāds žurnālists, skribents tur kaut ko saraksta, tā ir viena lieta. Bet, ja to atkārtu arī solīdi politiķi un tā tālāk, tad tas, manuprāt, ir ne visai pareizi. To es vēl gribēju piebilst. Tā ka, manuprāt, šeit ir dažādi rakursi, par kuriem būtu jādomā un ar kuriem būtu jānodarbojas.”

M.Šics: “Zemribo kungs, jūs pieminējāt Policijas akadēmiju. Diemžēl brīvās valsts Policijas akadēmijā faktiski bija tikai daži tādi īsti izlaidumi – jau ar pieredzi, un pēc tam atkal palika visa valsts sistēma bez šiem īpaši kvalitatīvi sagatavotajiem policistiem. Tas tiek runāts ne tikai mūsu komisijā, bet arī Publisko izdevumu un revīzijas komisijā un citos ziņojumos. Un vai jums nešķiet, ka šīs sagatavošanas bāze arī tiek faktiski kaut kādā veidā virzīta, lai vājinātu mūsu valsti, tai skaitā iespēju likumdevējiem nonākt pie šādām lietām? Es, protams, nevaicāju, kas to varēja būt izraisījis, un tamlīdzīgi, bet jebkurā gadījumā tas ir viens no kliegšiem faktiem, par ko runā visi. Runā tiesībsargājošās institūcijas, runā prokuratūra, runā pat tiesneši, izsakot izbrīnu par nekvalitatīvi izmeklētām lietām. To runā arī KNAB, un visur ir šīs kvalitātes neatbilstības.”

G.Zemribo skaidro: “Ziniet, es domāju, ka rezultātā mēs panākam, ka mums nav akadēmiski izglītotu policistu. Es nezinu, vai šajā solīdajā sabiedrībā es varu vienu anekdoti pastāstīt, bet tā ir anekdote no padomju laikiem. Vienā darbavietā bija viens, kā toreiz teica, stukačs. Visi viņu zina. Viņš pieiet pie viena un saka – es tev izstāstīšu politisku anekdoti. Tas saka, ka viņš jau zinot, ko darīt, un saka – liec mani mierā! Es te esmu grāmatvedis, man jānodod bilance, man nav laika ar tevi pļāpāt. Viņš iet pie nākamā. Tas arī – man nav laika, es steidzos, man jābrauc komandējumā. Viņš iet pie trešā. Un tas saka – bet es esmu milicis. Tas stukačs saka – tu neuztraucies. Es izstāstīšu lēni un divas reizes. Diemžēl jāsaka, ka mēs ražojam šobrīd tādus policistus. Un tajā pašā padomju laikā, kad mums arī Latvijā nebija augstākās izglītības milicijai, milicijai bija augstākā skola Minskā, zemākā līmeņa skola... bet toreiz... to saprata un... Gandrīz visi mani kursa biedri no universitātes, kad mēs beidzām Juridisko fakultāti, tika aizsūtīti darbā uz miliciju, jo saprata, ka ir vajadzīgi akadēmiski izglītoti izmeklētāji. Mēs nez kāpēc to negribam saprast. Tas ir tas, kas izsauc tūri vienkārši neapmierinātību un sašutumu. Nezinu, toreiz jau visvisādas runas klīda. It kā kādam tur jau liela teritorija tajā Policijas akadēmijā pie Ķīšežera, brīnišķīga vieta, nu nezinu.”

I.Sudraba vaicā: “Mūsu komisijas nosaukumā viens no darbības virzieniem ir šis jēdziens “valsts nozagšana” vai “valsts sagrābšana”. Kā jūs, būdams konstitucionālo

tiesību eksperts, speciālists šajā jomā, akadēmiski pārstāvošs cilvēks, skaidrotu traktējumus vai definīciju jēdzienam “valsts sagrābšana”, “valsts nozagšana”?”

G.Zemribo atbild: “Es jau teicu. Es tikai varu to vēlreiz atkārtot, ka minēju to citātu, to seno romiešu sentenci. Lai kā arī mums neliktos, noziegums ir tikai tas, kas ir paredzēts attiecīgajā Krimināllikuma pantā. Es neuzskatu sevi par speciālistu krimināltiesībās. Es domāju, ka Judina kungs to labāk zina, bet nav tāda panta, kurā šāds termins būtu paredzēts. Ir konkrēta rīcība. Es saprotu – ja tur ir attiecīga rīcība, kas ir likumā paredzēta, teiksim, kaut vai interešu konflikts un tā tālāk, tad tas attiecīgi tādā veidā arī jāformulē. Tas, protams, skaisti skan – “nozagt valsti”, bet pēc būtības tas taču ir absurds. Kā var valsti nozagt?! Bet kādam žurnālistam tas termins ir ļoti iepatīcies, un tas ir tagad, tā teikt, aizgājis tautā. Es domāju, ka tāda jēdziena jurisprudencē nav.”

M.Leja vaicā: “Vai jūs uzskatāt, ka šīs krimināllietas, oligarhu krimināllietas, materiāli būtu publiskojami un padarāmi pieejami visiem? Respektīvi, vai būtu pieņemams jauns likums, kurā būtu izdarīts izņēmums no vispārējā principa, kas ir šobrīd kriminālprocesā nostiprinātais, – ka ar šādiem materiāliem tiek iepazīstināts tikai ļoti ierobežots personu loks, to skaitā tiesībzinātnieki, respektīvi, speciālisti šajā jautājumā?”

G.Zemribo atbild: “Nu, es domāju, ka, pirmkārt, šo jautājumu zināmā mērā jau reglamentē likums “Par tiesu varu”. Bet, otrkārt, es domāju, ka kāpēc? Lai grozītu šo. Tas ir tas, par ko jau es runāju. Lai grozītu esošo likumu, acīmredzot pirmām kārtām ir jāpierāda, kāpēc esošais likums ir slikts. Un ka tas, ko mēs liekam priekšā, mums dos ko pozitīvu. Un tas ir tas gadījums, par ko jau es teicu, ka vienai lietai, vienam gadījumam tagad grib grozīt likumu. Piedodiet, es neredzu mērķi. Kas tad būs tie, kas tagad pētīs un kas tagad spriedīs? Nu, teiksim, viena tante teiks: “Redz, tas prokurors tur nepareizi izdarīja.” Un tad jums vajadzēs pierādīt, ka nē, ka jums ir taisnība, jūs esat jurists. Es domāju, ka var jau visādas idejas izvirzīt, bet kam tas ir vajadzīgs? Varbūt kaut kādām, es nezinu, priekšvēlēšanu manipulācijām, bet diez vai tas sevi attaisnotu.”

M.Leja precizē: “Tātad pēc būtības jūs piekrītat tam pašreizējam ierobežojumam, ka ar šiem krimināllietas materiāliem var iepazīties kaut vai tie paši tiesībzinātnieki?”

G.Zemribo skaidro: “Nē nu, tas ir cits jautājums. Ja tas ir nepieciešams, teiksim, kaut kādas, kā kādreiz teica, tiesu prakses vispārināšanai un tā tālāk, lai izdarītu pēc tam attiecīgus secinājumus. Var jau lietas dalībnieki, viņu radinieki un tā tālāk. Tas ir mans personīgais viedoklis – es domāju, ka tas nav vajadzīgs, nav nepieciešams.”

A.Borovkovs: “Es divas lietas gribu pateikt, vērst uz tām komisijas uzmanību. Un tās varbūt ir skaidrojamas. Ir nosaukti divi problēmjautājumi – Senāta likvidācija, kas ir

vājinājusi zināmā veidā tiesu varu, un Policijas akadēmijas likvidēšana. Un varbūt vajadzētu skaidrot, vai vismaz saprast, kāda politiskā spēka interesēs tas ir noticis. Un otra. Kolēģim Judinam es gribu pateikt, ka Monteskjē ir franču zinātnieks, jo tas komentārs varbūt bija tikai atsauce uz Monteskjē. Tas ir franču zinātnieks, kurš ir uzrakstījis ļoti vēsturisku darbu “Par likumu garu”. Nevajag Monteskjē vārdu meklēt oligarhu sarunās.”

I.Sudraba pateica **G.Zembrībo**, slēdz dienas kārtības pirmo jautājumu.

Gaidot **U.Salmiņa** ierašano **A.Judins** izsakās jautājumā dažādi: “Es varbūt vienu no tiem jautājumiem, ko pie “Dažādiem”, varu izstāstīt. Jā, lai izmantotu laiku, tātad – lai taupītu. Tā. Kolēģi! Pēc mūsu iepriekšējās sēdes pirmdien, ņemot vērā, ka Šlesera kungs neatbildēja uz vairākiem jautājumiem un paziņoja, ka viņš nevēlas, lai vispār viņam būtu uzdoti jautājumi par kriminālprocesu, ka viņš neplāno uz tiem atbildēt. Ņemot vērā, ka viņš faktiski negribēja atbildēt uz jautājumiem, kas nav saistīti ne ar viņu pašu, ne ar viņa ģimeni, es nosūtīju prokuratūrai lūgumu izvērtēt šo situāciju. Un būtībā man bija trīs jautājumi viņam uzdoti. Viens bija par viņa atteikšanos sniegt liecības, sniegt informāciju par faktiem, kas nav saistīti ar viņu pašu un viņa ģimeni. Un tad par atteikšanos stāstīt tādu svarīgu informāciju un papildus atbildēt uz vispārīgiem jautājumiem. Papildus tam es lūdzu arī noskaidrot situāciju saistībā ar Šlesera kunga sniegto informāciju, ka viņa rīcībā ir dati vai informācija par, viņš to sauca par VIENOTĪBAS “tumbočku”, par “Rēzeknes burtnīcām”, par vēl kaut kādām lietām. Ņemot vērā, ka, iespējams, tie ir smagi vai sevišķi smagi noziegumi, es lūdzu prokuratūru noskaidrot, vai neziņošana par šiem noziegumiem nav vērtējama kā noziedzīgs nodarījums. Es ļoti ceru, ka prokuratūra būs spējīga ātri pārbaudīt šo informāciju un informēt arī komisiju par izdarītajiem secinājumiem. Bet, kā jūs atceraties, Šlesera kungs toreiz teica, ka viņš ir gatavs sniegt informāciju par minētajiem faktiem, un, kad es lūdzu viņu informēt, viņš nosūtīja īsziņu, ka visu informāciju viņš sniegs tikai parlamentārās izmeklēšanas komisijai. Tātad man ir jautājumi, bet viņš ir gatavs komunicēt tikai ar komisiju. Līdz ar to es aicinu piedāvāt viņam ierasties uz komisijas sēdi, lai atbildētu uz tiem jautājumiem, uz kuriem viņš sākumā bija gatavs atbildēt individuāli, pēc tam viņš pārdomājis. Bet, es domāju, plānošanu mēs varēsim jau veikt pēc otrā jautājuma izskatīšanas, un tad padomāsim, kādā veidā to var organizēt. Un, ja ir interese, to vēstuli, ko es nosūtīju prokuratūrai, protams, es varu nosūtīt arī komisijas deputātiem, lai jums būtu skaidrs, kādi ir tie jautājumi, uz kuriem es gaidu atbildi no prokuratūras.”

I.Sudraba uzsāk dienaskārtības otrā jautājuma izskatīšanu: “Mēs pārejām pie otrā darba kārtības jautājuma izskatīšanas – “Iespējamā mediju ietekmēšana”. Uz šā jautājuma izskatīšanu ir aicināts SIA “Reģionu mediji” valdes priekšsēdētājs Uldis Salmiņš. Es tomēr došu jums trīs vai, maksimums, piecas minūtes sava viedokļa paušanai. Manuprāt, tas ir loģiskāk. Jūs kaut kādu pozīciju paudiet, un tālāk mēs pāriesim uzreiz pie jautājumiem.”

U.Salmiņš: “Nezinu, ko lai saka. Esmu aicināts uz komisiju acīmredzot tādēļ, lai noskaidrotu manu viedokli vai man zināmos faktus saistībā ar mediju koncernu “Diena”. Neizslēdzu, ka tas ir kontekstā ar manis publicēto blogu, kur es esmu atklājis dažādus faktus, kas principā, es domāju, mediju nozares cilvēkiem tāds īpašs noslēpums nav bijis pēdējā laikā un, domāju, arī tiem, kas politikai pietuvināti. Jā, es domāju, ka tie, kas ir iepazinušies ar manis rakstīto, tur var šos faktus arī atrast, un esmu gatavs atbildēt uz jūsu jautājumiem, ja tādi ir.”

A.Judins jautā: “Paldies par to, ka jūs publicējāt savu blogu. Paldies, ka jūs atnācāt. Es piektdien piezvanīju, un bija prieks dzirdēt un redzēt tādu atsaucību. Man ir vairāki jautājumi, kas būtībā, es ceru, gan man, gan kolēģiem palīdzēs labāk izprast to situāciju. Pirmais jautājums – par blogu, ko mēs visi lasījām. Bija divas publikācijas – septītajā, man šķiet, datumā. Divi blogi ar adresi *usalmins.wordpress.com*, un tālāk tur burti. Vai tie ir jūsu blogi? Vai tā informācija, kas ir publicēta, atspoguļo jūsu viedokli? Vai nav tā, ka kāds ir izmantojis jūsu vārdu un uzvārdu, lai kaut ko uzrakstītu?”

U.Salmiņš atbild: “Nē, nē, izmantojis neviens nav. Man šo jautājumu jau ir uzdevuši arī žurnālisti. Es brīnos, kāpēc. Jā, esmu to pats rakstījis.”

A.Judins vaicā: “Tātad tagad ir jautājumi. Un pamatā es savus jautājumus saistu ar jūsu publicēto informāciju, daļēji – ar žurnālā publicēto. Par Roulendu ģimeni. Kas jums ir zināms? Vai kāda loma bija tiem cilvēkiem, kas sākotnēji bija, nu, tā? Mēs saņēmām informāciju, ka viņi ir iegādājušies avīzi “Diena”, koncernu “Diena”. Vai jūs varētu pateikt, kas jums ir zināms? Vai viņi bija īpašnieki, vai viņi bija tie īstie īpašnieki? Kā tas izskatījās no jūsu redzespunkta? Kā jūs redzējāt šo faktu?”

U.Salmiņš atbild: “Jā. Es neesmu saticis Roulendu ģimeni, bet, cik es zinu, viņi patiešām bija ieradušies Rīgā un arī redakcijā bija bijuši, tā ka nevar teikt, ka viņiem nekāda loma šeit nav bijusi. Bet, protams, skatot visus tos notikumus un faktus kontekstā, es domāju, ka ir katram skaidrs, ka cilvēki, kam par godu ir jūsu komisija sanākusi. Es domāju, ka viņi ir tiešā vai drīzāk netiešā veidā finansējuši šo darījumu. Un varbūt kamēr Lielbritānija vēl ir Eiropas Savienībā, varat aicināt Roulendu pārstāvjus arī uz komisiju. Droši vien viņi paši varēs pastāstīt. Man zināmie fakti vai, teiksim, mans iespaids ir tieši tāds, ka, protams, cilvēki, kas ir vēlējušies šos medijus tā kā ietekmēt, nu, viņi ir piedalījušies šī darījuma finansēšanā, kad *Bonnier* pārdeva. Var mēģināt skaidrot šos faktus, kā tas viss ir noticis. Tas ir iespaids, kas man ir radies, kā es arī vienā intervijā teicu. Un ne man vienam. Vai es kādus faktus jums varēšu papildus sniegt par šiem notikumiem? Domāju, ka ne, jo īstenībā mana, teiksim, loma šajā mediju koncernā, tas, ko es tajā blogā esmu publicējis, – tās, man liekas, arī ir tās nozīmīgākās, spilgtākās epizodes, un nav tāda pārāk būtiska un gara tā iesaiste.”

A.Judins vaicā: “Jā, bet par Roulendu ģimeni bija arī versija formulēta žurnālā “Ir” (tur sarunas mēs varam lasīt), un no tās versijas sanāk tā, ka, iespējams, Roulendu ģimene faktiski bija nevis īpašnieki, bet cilvēki, kuri ir samaksājuši, kuri ir saņēmuši naudu par to, ka viņi ir sevi pozicionējuši kā investorus. Un, jūsuprāt, vai tā ir iespējama, ticama versija? Es saprotu, ka varbūt jums nav detalizētas informācijas, bet – ko jūs domājat par šo versiju?”

I.Sudraba vaicā **U.Salmiņam** vai viņam ir zināmi arī kādi fakti.

U.Salmiņš atbild: “Uzreiz, atbildot Sudrabas kundzei, teikšu, ka, patiešām, manā rīcībā nav dokumentu vai faktu. Kā jau teicu, neesmu ticies ar Roulendu ģimeni un nav man zināms viņu viedoklis vai uzskats par to, kāpēc viņi bija iesaistījušies koncerna “Diena” iegādes darījumā. Jo patiešām fakts ir tāds, ka viņi tur bija. Es domāju, ka tas ir fiksēts reģistros. Nu, tā sajūta ir jā, ka, nu, diez vai viņiem Anglijā pēkšņi radās pašiem biznesa plāns nākt un strādāt Baltijā kaut kur mediju jomā. Bet, kādi ir motīvi bijuši, kāpēc viņi ir tādu lēmumu pieņēmuši, tas droši vien ir jāprasa viņiem. Bet tā sajūta, kas nav fakts, ir visdrīzāk, ka tas droši vien ir noticis vietējo cilvēku, netiešu darījuma finansētāju, ietekmē. Nu jā, formāli viņi, protams, bija īpašnieki. Un par to, ka kāds apgalvo, tajā skaitā es, ka viņi ir īpašnieki, es domāju par meli mani saukt nevar, jo viņi tik tiešām bija īpašnieki. Paši atbrauca un to paziņoja.”

A.Judins: “Jā. Bet jūs teicāt, ka jums ir tāds bija pieņēmums nu, jūsu pieļāvums varbūt, ka bija kādi vietējie cilvēki, kas tomēr viņus uzrunāja, piedāvāja, iesaistīja, biznesa plānu piedāvāja.”

U.Salmiņš: “Nenoliedzami. Pēc kopējā konteksta, protams, tāds iespajds man radās.”

A.Judins vaicā: “Jā, un arī jūsu blogā daži uzvārdi ir nosaukti. Vai es pareizi sapratu, ka tie iespējamie cilvēki ir tie cilvēki, par kuriem arī mēs, mūsu komisija, runājam? Vai jūs varētu nosaukt vārdus, lai nebūtu tā, ka es nosaukšu, bet jūs apstiprināsiet? Jūsuprāt, kādi cilvēki tieši ietekmēja “Dienas” saturu?”

U.Salmiņš atbild: “Jā. Lai katrs nosauc oligarhu vārdus, kam par godu ir komisija: Šķēle, Lembergs, Šlesers. Jā, tie ir, par ko visi raksta, un, nu, ļoti iespējams, ka tie bija viņi.”

A.Judins vaicā: “Bet kurš no viņiem aktīvāk ar jums komunicēja?”

U.Salmiņš atbild: “Tagad, man liekas, pēc tam, skatoties tālāk, kā ir mainījusies akcionāru struktūra “Dienas” koncerna uzņēmumiem, redzams, ka tur ir saistība ar Rīgas ostas uzņēmumiem, un tad tālāk. Nezinu, vērtējot, šķetinot, kas tad tur viņiem ir apakšā, atkal rodas iespajds, ka tur minētajiem kungiem ir kaut kāda veida kopsaimniecība, kas droši vien netiešā veidā ir piedalījies mediju darījumā

finansēšanā. Kurš un cik, un kāpēc – nu, tur man arī nav tik daudz zināšanu un faktu manā rīcībā, lai varētu kaut kādus apgalvojumus.”

A.Judins vaicā: “Bet, komunicējot ar jums, vai tie cilvēki ir devuši norādījumus, ka šis cilvēks nestrādās vai, teiksim, ir jāatbrīvojas?”

U.Salmiņš skaidro: “Īstenībā tas, ko es tur rakstīju, – tie ir tie notikumi, par kuriem es esmu uzrakstījis. Jā, es parakstos, ka tā tas ir bijis, un vēlreiz, nu, varu vēlreiz tos cilāt.”

A.Judins vaicā: “Sakiet, lūdzu, viens no figurantiem, Šķēles kungs, sevi pozicionēja kā konsultantu. Bet, lasot jūsu blogu, es redzu tādu tekstu, ka viņš jums deva norādījumu, ka, vot, šitais ir jāatlaiž tad... nu, būtībā – kā jārikojas konkrētajā situācijā. Vai, jūsuprāt, tā ir darbība, kas vērtējama kā konsultēšana, vai tomēr tie bija norādījumi, kā rīkoties? Un tad būtībā tā ir drusciņ vairāk nekā konsultēšana.”

U.Salmiņš atbild: “Kā to ņem. Teiksim, vērtējot, ka neba nu es visus šos norādījumus vai ieteikumus pildīju, tad droši vien jāuztver kā konsultēšana, varbūt pietiekami uzstājīga. Bet nu, jā.”

A.Judins vaicā: “Bet jūs viņu uztvērāt kā konsultantu, kurš aicināja, nu, viņam bija kaut kāds pilnvarojums sniegt?”

U.Salmiņš atbild: “Kā jau iepriekš teicu, es īstenībā viņu uztvēru kā netiešu darījuma finansētāju pārstāvi vai iesaistītu cilvēku, kura konsultācijas acīmredzot ir ļoti svarīgas, būtiskas. Es neizslēdzu, ka, teiksim, koncerna mātesuzņēmumā kāds viņu algoja. Tas man nav zināms. Nav manā atmiņā tāda fakta, ka būtu algojis Šķēli kā konsultantu.”

A.Judins vaicā: “Jūsu blogā es lasu, ka “Mārcis Bendiks gan vienreiz bija iekāpis pie manis mašīnā un nelabā balsī kļiedza: “Kāpēc vēl tie žurnālisti neesot atlaisti? Šefs taču pateicis!”” kas tas par šefu?”

U.Salmiņš atbild, ka runa ir par A.Šķēli.

A.Judins: “Bet tā sajūta nebija tāda, ka pie jums piekļauvē un kāds saka: “Mans priekšnieks, kas konsultē, ieteica darīt tā. Nu ko jūs tā nedarāt?!” Principā tur bija citas intonācijas? Tur bija kaut kāda, es saprotu... neapmierināts cilvēks, viņš jums atnesa ziņu, ka jums bija jādara tā un tas nav izdarīts. Konsultants sniedz konsultācijas. Bet šajā gadījumā tā bija vairāk nekā konsultācija, es saprotu. Tur bija norādījums un bija pausta neapmierinātība sakarā ar to, ka nebija izpildīts tas, kas bija jāizpilda. Konsultants piedāvā variantu. Šajā gadījumā jums būtībā bija dota pavēle, rīkojums izdarīt to un to, un tas nebija izdarīts.”

U.Salmiņš: “Es varu jums piekrist, jā.”

A.Judins vaicā: “Runājot par Šleseru. Tur bija vairākas epizodes, kas varbūt attiecas, bet, jūsuprāt, kāda bija viņa loma konkrētajā laikā avīzē “Diena”? Viņu interesēja saturs? Viņu interesēja kadru politika? Viņš rīkojās kā ar savu uzņēmumu šajā laikā?”

I.Sudraba lūdz precizēt par kuriem gadiem ir runa.

U.Salmiņš skaidro: “2010.gads. Vai! Nu, es iepriekš arī teicu, ka tas iespaids ir, ka tur ir kaut kāda veida kopsaimniecība. Un, nu, kam kas vairāk interesē. Nu, jā, saka arī, ka mana komunikācija ar šiem vīriem – tā patiešām nav bijusi daudzskaitlīga un intensīva. Arī ar Šleseru tas pāris reizi tās varbūt bija. Tāpēc diez ko korekti man nebūtu tagad izteikt kaut kādus apgalvojumus par viņu motivāciju un interesi. Man jau liekas, ka visiem, vismaz mediju vidē un, es pieļauju, arī klātesošajiem, pēc visa konteksta nu vajadzētu būt diezgan skaidrai tai vēlmei, motivācijai, kāpēc. Citur pasaulē arī ir politiķi, kas vēlas kaut kādā veidā būt noteicēji, ko mediji raksta, un cenšas to realizēt dzīvē. Un Latvija nav izņēmums.”

A.Judins vaicā: “Bet vai jums bija sajūta, ka – tieši 2010.–2011.gadā – Šlesers, Lembergs, Šķēle ir patiesie labuma guvēji no avīzes “Diena”, viņiem ir dziļa interese un viņi varbūt juridiski nav īpašnieki, bet būtībā uz šo, teiksim uz šo mediju skatās kā uz savu un grib, lai tas strādātu noteiktā veidā, faktiski nevis juridiski, bet, es tieši domāju, par labuma guvēju viņi gribēja?”

U.Salmiņš atbild: “Nu, atkal te droši vien ir diskusija par formulējumu, vai tas ir precīzi – “patiesais labuma guvējs”. Varbūt es lietotu “netiešs finansētājs”, kas arī, iespējams, pretī vēlas saņemt kaut kādu labumu. Un, protams, ka pēc tā konteksta, it īpaši tas bija laiks pirms, kura tā bija – 10.Saeima, kuru grasījās... nāca to ievēlēt? Bija ļoti, man liekas, būtiski politiķiem nodrošināt kaut kādu sava viedokļa reprezentāciju medijos. Tur bija gan par “Dienu” runa, gan daži citi mediji arī kaut kā tapa mēģināti ietekmēt. To visu var patīt atpakaļ – vēstures failus – un atcerēties. Jā, vai tie ir, kā es saku, netieši finansētāji vai patiesie labuma guvēji, nu, droši vien cilvēki, kas ir juridiski izglītotāki, to var mēģināt formulēt pareizi. Latvijā jau tā tradīcija, man liekas, nav īpaši jauna, ka medijus, īpaši – drukātos, mēģina ietekmēt. Savulaik, man liekas, arī Ventspils tranzīta uzņēmēji palīdzēja Preses namam risināt finanšu problēmas. Un arī tagad komisija pārāk nepēta, kāds ir īpašnieku sastāvs šajos medijos, bet visi ir pieraduši, ka redakcionālā politika ir, nu, diezgan vienā virzienā. Iespējams, ka kādi citi kungi gribēja mēģināt līdzīgi arī ar “Dienu”. Visos šajos mediju uzņēmumos darbojas pietiekami profesionāli un talantīgi žurnālisti, un visi dara savu darbu. Un, ja arī kāds ir, iespējams, aizkadrā, kas vēlas kaut ko izdarīt, katram pašam tas jāvērtē, kā tas ir, kāds tas rezultāts ir – ir izdevies vai nav.”

A.Judins vaicā: “Savā blogā jūs rakstījāt arī par Lembergu un krājbanku. Vai jūs nevarētu pastāstīt, kas tā par situāciju? Vismaz publiski paziņoja, ka viņam nav īpašumu un deklarācijā par to nekas nav rakstīts. Vai jums ir kaut kāda informācija par šo faktu?”

U.Salmiņš atbild: “Es teiktu, ka īsti nav. Es savulaik pats biju algots darbinieks minētajā bankā, kura visiem par nožēlu bankrotēja. Bet man patiešām īpašu faktu nav par šīm lietām.”

A.Judins vaicā: “Kāda bija Koziola loma visā šajā procesā? Sākumā viņš it kā tur vispār nefigurēja un tad kādā brīdī ir kļuvis par īpašnieku. No kādām rokām viņš to dabūja? Kas viņam to pasniedza – šo dāvanu?”

U.Salmiņš atbild: “Droši vien no Roulendiem iegādājās. Kā jau es saku, Latvijā ir tradīcija, ka varbūt ne visi, kas grib un var ietekmēt medijus un kļūt par viņu īpašniekiem, vēlas to īpaši afišēt. Nu un tāpēc ir stāsti par šiem Roulendiem un dažiem citiem īpašniekiem. Viestura Koziola loma, manā skatījumā, bija pozitīva. Es domāju, arī virkne “Dienas” žurnālistu to ir atzinuši un novērtē, jo skaidrs, ka dažādi konsultanti vienmēr ir centušies ietekmēt to, kas notiek laikrakstā, un Viesturs, man liekas, bija varbūt kā sava veida filtrs.”

A.Judins vaicā: “Jūs par saturisko pusi. Bet es domāju par to, ka, ja, piemēram, kāds grib pārdot mediju, viņš piedāvā un cits var nopirkt. Vai šajā gadījumā nebija tā, ka Koziols nolēma? Vai pat nevis Koziols, bet varbūt tie, kas stāv aiz viņa, nolēma: “Tā! Mainām to situāciju: Roulendi vairs nav vajadzīgi!” Un viss notika tā, kā viņi gribēja. Jautājums: kurš pieņēma lēmumu?”

U.Salmiņš atbild: “Man diez vai būs kādi fakti, ko jums teikt. Mans viedoklis ir taisni tāds, kā ir saprotams no konteksta, ko es esmu arī publicējis. Īpašnieks – nu, tā ir arī cilvēka griba. Ja viņš grib būt īpašnieks, tad kāda ir tā faktiskā situācija, kas ir īpašnieki vai finansētāji, vai lēmuma pieņēmēji? Tad, iespējams, viņš atrod veidu, kā šajā situācijā kļūt par īpašnieku. Un to, ka Viesturs nebija īpašnieks, nebūtu pareizi teikt.”

A.Judins vaicā: “Jā, bet vai nav pamata domāt, ka jau 2010.gadā Roulendu ģimene vienkārši tika izmantota kā izkārtne? Jā, un būtībā jau visus jautājumus tur menedžēja citi cilvēki, faktiski minētie oligarhi izmantoja “Dienu” un rīkojās pēc saviem ieskatiem. Par to ir arī rakstīts nopublicētajās sarunās, ko mēs varam lasīt, ka faktiski tie trīs cilvēki – kolhozs vai kā viņus tur sauc – jā, tad tā apvienība, kas risina būtībā visus jautājumus, tai skaitā jautājumus par finansēšanu. Vai jums kaut kas ir zināms? Jo ir informācija, ka bija valsts kapitālsabiedrības, no kurām tika prasīta nauda. Līguma noslēgšana, reklāma vai kaut kādi tur būtībā citi projekti, kas ļāva nodrošināt finansējumu, tai skaitā avīzē “Diena”. Vai ir kaut kāda informācija par šiem faktiem?”

U.Salmiņš atbild: “Nē, īsti nav. Neesmu bijis tādās lietās iesaistīts, bet tas, ko mēs tagad redzam virknē mediju, it īpaši drukātiem medijiem ir pietiekami sarežģīta situācija. Un tā ir diezgan izplatīta prakse, ka valsts kapitālsabiedrības vai uzņēmumi vienalga kādā veidā piedalās. Un medijiem diemžēl nākas kļūt par šādu institūciju – tā kā *PR* pārstāvjiem dažreiz, un tā nav pozitīva situācija.”

A.Judins vaicā: “Kāda loma visā šajā stāstā bija Ralfam Kļaviņam? Izņemot to, ka viņš jūs uzaicināja, bet vispār – kā jūs vērtējat viņa lomu tajā ekosistēmā, ko izveidoja mūsu oligarhi?”

U.Salmiņš atbild: “Drīzāk es to redzu tādā nu, ka tā loma ir tāda varbūt piespiedu netieša finansētāja loma. Es būtu pārsteigts, ja viņam būtu tiešām bijusi ļoti liela vēlme nākt un strādāt mediju jomā. Es domāju, ka drīzāk tas saistīts ar viņa situāciju ostā, biznesa partneriem un tamlīdzīgi.”

A.Judins vaicā: “Nē, mans jautājums nav tikai par medijiem. Mūsu oligarhi izveidoja tādu ekosistēmu, kur bija vairāki cilvēki iesaistīti – katrs pildīja savu funkciju. Un es sapratu, ka Ralfs Kļaviņš – nu, nav viņš svešs Šlesera kungam un citiem. Jūs ar viņu esat pazīstams. Jūsaprāt, kāda ir viņa loma šajā ekosistēmā? Tā ir sistēma, kur savi cilvēki sēž valdēs, savi cilvēki sēž pašvaldībā, pieņem lēmumus. Tā ir liela ekosistēma, kas izveidota valstī, kas ir tā paralēlā vara.”

U.Salmiņš atbild: “Es par tādu ekosistēmu varbūt atturētos attiecībā par Kļaviņu nosaukt. Bet es zinu, ka viņš ir pietiekami ilgi vadījis ostas uzņēmumu, kas ir guvis ļoti ievērojamas sekmes uzņēmējdarbībā. Acīmredzot tieši vai netieši minētie kungi ir viņam tur partneri. Nu, tieši tā es to redzu. Es nezinu, vai tur ir kāda plašāka ekosistēma. Viņš ir ostas vadītājs un droši vien dara to, kas amata apraksta pienākumos vadītājam ir jādara.”

A.Judins vaicā: “Jā! Un mans pēdējais jautājums. Nu, jums būs jālemj – atbildēt vai neatbildēt, bet, lasot jūsu tekstu, jūs norādījāt, ka jums piedāvāja algu 3,5 tūkstošus – tā bija liela nauda, un jūs akceptējāt. Bet pēc kāda laika jums jau pieder liels uzņēmums, kuram pamatkapitāls ir pusmiljons. Vai jūs varētu pastāstīt par izmaiņām, kas notika? Vai jūs esat tam īpašnieks? Un vai kādam citam ir intereses uzņēmumā, kas jums pieder?”

U.Salmiņš atbild: “Jā, varu atbildēt atklātajā daļā. Pašu kapitāls un pamatkapitāls ir divas dažādas lietas. Ja jūs skatāties pamatkapitālu, tad tas ir veidots, nezinu, 10 gadus atpakaļ koncerna “Diena” laikā. Drukātie mediji, kā pēdējā laikā ir strādājuši, nevar lepoties ar rentabilitāti, tāpēc, ja jūs šo pašu kapitālu vērtētu, nu, tur nav ļoti ievērojamu skaitļu. Es arī neesmu slēpis, ka jūsu minētais kungs – Ralfs Kļaviņš – ir man kaut kādu atbalstu sniedzis, lai es kļūtu par īpašnieku “Reģiona medijiem”. Neiet tur viegli. Mēs cenšamies darīt labāko, kas iespējams. Un nākotne droši vien ir tāda,

ka arī valstij varbūt aktīvāk jāiesaistās, lai mediji, it īpaši reģionos, spētu veiksmīgi, ilgtspējīgi darboties. Un, protams, jā, kā jau teicu, es nenoliedzu, ka no Ralfa man ir bijis atbalsts iegādes darījumā. Droši vien tas ir tas, ko jūs vēlējāties dzirdēt.”

I.Sudraba vaicā: “Tātad viens no komisijas darbības uzdevumiem, jautājumiem, uz ko jāatbild, ir arī par iespējamu manipulēšanu ar sabiedrības viedokli tajā ziņā, kā, iegūstot īpašumā medijus, tos izmantot sabiedrības noskaņošanai vai sava viedokļa paušanai. Vai jūs varat apgalvot, ka tajā laikā, kad “Dienas” mediju īpašnieki bija Roulendu ģimene, figurējošie vārdi – Šlesers, Šķēle un Lembergs – faktiski ietekmēja to, kādā veidā “Dienas” mediji strādā?”

U.Salmiņš atbild: “Redziet, man liekas, katram medijam tas, kas ir jāievēro un pēc kā savā darbībā jāvadās, ir preses likums, un preses likums īstenībā runā par to, kādi ir pienākumi redakcijai, redakcijas vadībai, galvenajam redaktoram. Un nav tik svarīgi, kādi ir īpašnieki, kas ir patiesie, nepatiesie labuma guvēji vai finansētāji. Tās lietas ir, kā jūs paši redzat, diezgan sazarotas un sarežģītas. Un, ja cilvēki nevēlas tās afišēt, tad tās ir grūti atrodamas. Protams, mēs varam runāt par vēlmi ietekmēt medijus, kas pilnīgi noteikti kādam ir bijusi, bet, vai tas ir noticis, par to atbildība ir uzlikta amatpersonām, kas ir uzņēmuma vadītāji, redaktori, galvenie redaktori saskaņā ar preses likumu. Tāpēc mana atbilde ir tāda, ka skaidrs – pirms vēlēšanām it īpaši politiķi cenšas mēģināt medijus ietekmēt, tai skaitā drukātos, arī elektroniskos, iespējams, arī sabiedriskos. Un šo mediju redaktoru un atbildīgo amatpersonu ziņā ir tas, vai ļauties šādiem ietekmes centieniem.”

I.Sudraba vaicā: “Un jūs pats, strādājot šajā mediju izdevumā, kā jūs pats vērtējat to situāciju? Jūs tomēr bijāt uzņēmuma vadītājs, tas nozīmē, ka jūs to tieši izjutāt. Un darba kvalitātē – vai jūs varējāt nodrošināt neatkarīgu, objektīvu žurnālista viedokli, spriedumu?”

U.Salmiņš atbild: “Darīju, ko spēju, centāties! Droši vien, ka, ja tā situācija būtu vieglāka un spiediens būtu mazāks, būtu izdevies labāk. Bet es uzskatu, ka šajos apstākļos mēs to paveicām pietiekami labi. Un redakcionālā neatkarība tādā ziņā, ka lēmumus pieņem redakcija, nevis kāds cits, manā uzskatā, šajā laikā tika nodrošināta.”

I.Sudraba vaicā: “Vai ir kaut kādi fakti, pavedieni, kas varētu palīdzēt komisijai noskaidrot šo apstākli, jo izmeklēšana nav pierādījusi šīs slēptās īpašuma tiesības arī mediju uzņēmumos. Vai ir kaut kas tāds, ar ko jūs varat palīdzēt komisijai? Tās ir tikai jūsu sajūtas vai kaut kādi pavedieni, fakti, notikumi, kas var palīdzēt saprast, kas ir faktiskie īpašnieki?”

U.Salmiņš atbild: “Jā, es varu atbildēt, ka droši vien esmu līdzīgi gudrs kā jebkurš no jums vai kāds cits, kas par šo lietu interesējas, jo katram uzņēmumam ir datubāzēs,

reģistros atrodama informācija par viņu amatpersonām, īpašniekiem. Kā noskaidrot kaut ko vairāk, kas tur nav rakstīts? Es neizslēdzu – ja cilvēki nevēlas, lai tas tiktu noskaidrots, tad tādā dokumentālā izpratnē to būs varbūt grūti vai pat neiespējami noskaidrot. Galu galā tie ir privātuzņēmumi. Agrāk viņi piederēja zviedriem, zviedri pārdeva “Bonnier”. Kam viņi pārdeva? Varat šiem bijušajiem akcionāriem mēģināt prasīt vai vēl kādam. Mana atbilde ir tāda, ka īsti ārpus tā, ko katrs centīgs izmeklējošs deputāts varētu mēģināt noskaidrot, es šaubos, vai kādu lielu pienesumu varētu šai lietā dot.”

I.Sudraba vaicā: “Jūs jau pats apgalvojāt, ka ļoti svarīga nozīme ir uzņēmuma vadītājiem, galvenajiem redaktoriem un tam, kāds saturs tiek medijā pausts. Vai jums ir zināmi apstākļi, kādā veidā Guntis Bojārs kļuva par galveno redaktoru tieši “Dienas” medijam?”

U.Salmiņš atbild: “Jā! Man liekas, ka Gunti Bojāru iecēla “Dienā” par galveno redaktoru. Ja nemaldos, tie bija varbūt daži mēneši, pirms es ienācu šinī uzņēmumā, un, cik es zinu, tas bija tā laika gan uzņēmuma vadības, gan “Dienas” mediju redakcijas vadības lēmums. Novērtējot Gunta Bojāra profesionālās prasmes, viņš tika iecelts par redaktoru.”

I.Sudraba vaicā: “Kā jūs izjutāt tādā mediju ikdienas darbā, redzējāt, ka pūlas ietekmēt tā saturu, tas ir kaut kā ierobežots?”

U.Salmiņš atbild: “Es tikai labākos vārdus par Gunti varu teikt. Droši vien pareizāk būtu viņam pašam kaut ko prasīt, ja ir tāda vēlme, bet man liekas – viņš par redaktoru bija kļuvis drīzāk par spīti tiem, kas vēlējās ietekmēt to, kas notiek redakcijā. Un es neizslēdzu, ka spiediens kaut kādās epizodēs pret viņu arī tika vērsts. Kā viņš tika galā? Es domāju, ka pietiekami labi.”

M.Leja vaicā: “Es gribēju precizēt, kad, pirmkārt, ir publicēts šis jūsu viedoklis, par ko jūs diskutējāt ar Judina kungu? Jo es neesmu to lasījis – uzreiz jāsaka tā. Vai es pareizi saprotu no tā, ko šobrīd dzirdēju, vai jūsu rīcībā ir vai nav konkrēti fakti, ka šīs personas – Andris Šķēle, Ainārs Šlesers vai Aivars Lembergs – ir finansējušas darījumu “Dienā”? Jo, saprotiet, tiesību aizsardzības iestādes nevar rīkoties, teiksim, darboties ar sajūtām vai viedokļiem. Es saprotu, katram viedoklis veidojas uz kaut kādu faktu pamata – vai tie ir, teiksim, pārliecinošāki, mazāk pārliecinoši, un tāpēc no tiesībaizsardzības iestādes viedokļa ir svarīgi zināt, kādi fakti – tieši, netieši – ir bijuši par pamatu jūsu viedoklim.”

U.Salmiņš norāda, ka publicēts ir oktobra sākumā, taču konkrētu faktu viņam nav: “Tādu faktu man nav. Jo es biju amatpersona “Dienas” koncernā, un šeit ir runa par to, kas bija koncerna īpašnieki. Kā tika finansēts šis darījums, tas patiešām man nav

iespējams. Kā jau es teicu, tas man nav zināms, bet, kā es teicu, es pieņemu, ka ir dokumenti un reģistri, kur šāda informācija tiek fiksēta.”

M.Leja vaicā: “Kādu iemeslu dēļ šis viedoklis un attiecīgi uz tā pamata saistītie fakti ir publicēti šobrīd? Teiksim, oktobra mēnesī.” Kāpēc man radās tas jautājums? Tāpēc, ka šis ir varbūt tiešāk vai netiešāk saistīts arī ar kriminālprocesā izmeklējamiem jautājumiem, un pirmais jautājums, ko es klausoties vai izdzirdot šādu viedokli, man rodas: kāpēc persona visu laiku klusēja un tagad sāka par to runāt? Tas ir, no mana viedokļa raugoties.”

U.Salmiņš atbild: “Es negribu iedziļināties. Tas man tā drusku personīgi saistīts ar to, ka par manu personu publiski varbūt parādās kaut kāda informācija, kas, manā skatījumā, varbūt nav īsti patiesa. Es atkal brīnos par izmeklētājiem, ir pilns ar amatpersonām un visu kaut ko, kas tur ir bijuši, un neviens neko viņiem nav prasījis. Es neesmu pārāk svarīgs, man liekas, šinī epizodē vadītājs bijis.”

L.Pimenovs vaicā: “Es gribēju precizējošu jautājumu uzdot. Jūs, atbildot uz Judina kunga jautājumiem, runājāt par konsultācijām. Es nesapratu vienu lietu: tās konsultācijas, kuras veica, cik tālu es sapratu, Šķēles kungs (vai ne?), jums bija saistošas vai ne?”

U.Salmiņš atbild: “Komercesabiedrības vadītājs darbojas saskaņā ar Komerclikumu. Un tur ir diezgan konkrēti rakstīts, kā ir jārikojas valdes locekļiem, valdes priekšsēdētājam – kā gādīgam saimniekam, darot visu labāko, kas nepieciešams uzņēmuma labā. Un nekas cits īsti uzņēmuma valdei saistošs nav. Ja nu vienīgi varbūt akcionāru vai padomes lēmumi. Katrs vadītājs ir brīvs klausīties vai neklausīties vienā vai citā konsultantā.”

M.Šics vaicā: “Pirmais ir jautājums par to, vai ir runa par Bendiksa kungu un par kādu Bendiksu. Vai ir runa par Mārci Bendiku, kurš bija Šķēles biroja cilvēks, pēc tam blogeris, pēc tam fotomākslinieks. Viņš ir tas, kas tātad kļiedza jūsu mašīnā un prasīja paskaidrojumus, kādēļ šie cilvēki, ko ir rekomendējis konsultants, nav atlaisti? Tas ir viņa teiktais?”

U.Salmiņš apstiprina, ka runa ir par šo Mārci Bendiku.

M.Šics vaicā: “Tālākais, izrietot no tā un zinot, ka cilvēkus var atlaist tagad par sliktu darbu, – kāda ir kaut kāda argumentācija, motivācija konsultantam, kādēļ viņu jāatlaiž? Vai par to, ka lēni raksta, vai par to, ka nepareizi raksta, vai par to, ka varbūt kavē? Es runāju par argumentāciju, kurā tika balstīta šī prasība.”

U.Salmiņš norāda: “Es neizslēdzu, jā, ka varbūt lēni un nepareizi rakstīju, bet tādās detaļās tie konsultanti neieslīga.”

M.Šics vaicā: “Un vēl viens jautājums, ko es noteikti vēlētos uzzināt, jo ir runa par to ekosistēmu (es pirmo reizi šādu terminu dzirdu), kura jūs iespaidoja. Vai iespaido prese vai citi politiskie spēki – un vai varat nosaukt – arī mēģināja iespaidot jūs vai redakciju, kaut kādu viedokļu paušanai?”

U.Salmiņš atbild: “Mani? Nu nē. Īpaši nē. Jo valde jau tā kā nav īsti tā. Nē, nē. Atbilde ir nē.”

A.Judins: “Varbūt sākumā par vārdu “konsultants”. Es šo vārdu lietoju tāpēc, ka pats Šķēles kungs stāsta sabiedrībai, ka viņš tikai konsultēja. Bet man bija iepriekš pārlicība un šodien tikai nostiprinājās, ka būtībā tas ir daudz vairāk nekā konsultants. Un kad Pimenova kungs jautā, vai tas bija saistošs vai ne. Nē, jūs saprotat, kurš ir saimnieks. Vai jums tik svarīgi un tik būtiski, kādu lomu viņš ieņēma un kāds viņam ir nosaukums? Nē, tas ir ļoti svarīgs jautājums, un, es domāju, deputātiem šis jautājums ir diezgan skaidrs un saprotams. Jo, piemēram, ja Šica kungs, piemēram, viņš saprot: ja frakcijas vadītāja kaut ko teica, – tas jādara. Un, protams, ka deputāts ir brīvs. Bet ja ir norādījums, tad jābalso tā, kā pateikts. Un vairākiem citiem kolēģiem ir līdzīga pieredze. Un arī biznesā ir tā. Ja cilvēks saprot, kam pieder uzņēmums, tad līdz ar to viņš saprot arī, kā jārikojas. Lejas kungs uzdeva dažus jautājumus, bet man ir dažas piezīmes. Kā es sapratu, tad izmeklēšanas laikā Salmiņa kungs netika pratināts? Tātad principā mūsu procesa virzītāji neuzskatīja par svarīgu noskaidrot viedokli, un tad jautājums – kāpēc 2017.gadā? Droši vien cilvēks nesagaidīja aicinājumu uz iestādēm un tad kaut kādi iemesli bija tieši stāstīt. Bet es lūdzu arī, lai protokolā paliktu jautājumi. Jo būtībā jautājums par Roulendu ģimeni ir ļoti interesants, un ir tieši tad fakti, kas norāda, ka tas bija fiktīvs pirkums un būtībā cilvēks nevis investēja, bet viņš dabūja samaksu par to, ka savu vārdu ir atļāvis izmantot. Ļoti svarīgi, manuprāt, pieprasīt, būtībā palūgt KNAB apkopot informāciju – ko viņi ir darījuši, lai izmeklētu šo gadījumu. Vai bija tiesiskās palīdzības lūgums, lai iegūtu informāciju? Vai Roulendu ģimenes pārstāvji bija nopratināti? Tālāk. Runājot par transakcijām. Es sapratu, ka Salmiņa kungs tad nestrādāja bankā, nesēdēja un transakcijas neformēja. Bet bija kādi cilvēki, un tad no sarunām izriet tā, ka RTO kaut kādā veidā apmaksāja šos pakalpojumus, pat summa ir nosaukta. Sarunā ir rakstīts, ka Roulendi saņēma vienu miljonu un kopā darījums ap 10 miljoniem bija iztērēts. Es uzskatu, ka ir ļoti svarīgi šo informāciju pārbaudīt, un, proti, tad mums jāpalūdz – varbūt KNAB var palīdzēt un apkopot informāciju par procesuālajām darbībām, kas bija veiktas, lai šo informāciju noskaidrotu.”

R.Jansons jautā: “Man ir precizējošs jautājums. Sakiet, lūdzu: pēc tam kad Viesturs Koziols kļuva par akciju sabiedrības “Diena” īpašnieku – vai jūsu rīcībā ir fakti, ka Andris Šķēle, Aivars Lembergs, Ainārs Šlesers būtu piedalījušies “Dienas” sapulcēs, kur tika spriests par “Dienas” finanšu stāvokli un nākotnes modeli, nākotnes

plānošanu. Es nedomāju par sarunām viesnīcā. Es domāju konkrēti tieši par “Dienā” vai Dzirnavu ielā 68 notikušajām plānošanas sanāksmēm.”

U.Salmiņš atbild: ““Dienā” es neesmu ne reizi redzējis nevienu tādu sanāksmi. Kāds no viņiem varbūt uz interviju bija kādreiz.”

R.Jansons pārvaicā: “Un Dzirnavu ielā 68? Šķēles birojs. Un pirms Viestura Koziola īpašuma tiesībām Roulendu laikā? Šis pats jautājums. Vai šīs trīs minētās personas?”

U.Salmiņš atbild: “Es tak tur esmu aprakstījis, ka es esmu bijis, jā, tur arī – Dzirnavu ielas birojā. Bet pēc tam es patiešām pats neesmu piedalījies un, teiksim, to, ko es esmu dzirdējis kādu citu sakām, man ir, pirmkārt, grūti arī atsaukt atmiņā, un nebūtu man pareizi kaut kādus apgalvojumus izteikt.”

R.Jansons vaicā vai šajās sarunās Dzirnavu ielas birojā piedalījās arī Ainārs Šlesers un Aivars Lembergs?

U.Salmiņš norāda, ka nezin.

A.Borovkovs vaicā: “Es gribēju pajautāt. Jūs šobrīd esat viens no lielākajām autoritātēm, zinošākajiem cilvēkiem mediju darba organizēšanā. Kā rīkotos medija īpašnieks vai, teiksim, cilvēks, kas atbild par medija darbību, uzzinot, ka kāds no redakcijas darbiniekiem sniedz maksas pakalpojumus, veidojot pasūtījuma rakstus, vai tiesa pat kādai personai kalpo ar kaut kādu savu darbību publiskā telpā, kā jūs rīkotos?”

U.Salmiņš atbild: “Būtu jārikojas, ja šādi fakti tiek uzzināti, un tas nāk ļoti par sliktu konkrētam medijam. Loģiski! Katrs medija īpašnieks jums to atbildēs vadītājs.”

A.Borovkovs: “Es varbūt gribēju pievērst komisijas uzmanību vienai citai lietai, par ko ir vairākkārt runāts. Tātad viens no jautājumiem ir – kāpēc šī krimināllieta un šī garā izmeklēšana ir beigusies bez rezultāta? Un šodien, manuprāt, uzklusītā persona apliecināja, ka šo gadu laikā ne reizi viņš lietā nav pratināts. Tas liecina par izmeklēšanas kvalitāti, un tur acīmredzot vajadzētu uzdot jautājumu: kāpēc? Kāpēc svarīgas personas, kuras var sniegt būtiskas ziņas, sniegt pierādījumus (vismaz pierādījumus ir iespējams procesuāli nostiprināt) kāpēc tas nav darīts? Šobrīd ir runa par izmeklēšanas kvalitāti.”

I.Sudraba norāda: “To, ko Aivars Borovkovs jautāja par to, kad žurnālists rīkojas kā cita interesēs vai papildus saņem maksājumus un, nezinu, līdz ar to publicē varbūt īpašā veidā apmaksātus viedokļus. Jums nav bijuši tādi gadījumi, vai jums arī bija ar to jāsaskaras un arī bija kādi cilvēki jāatlaiž no darba tāpēc, ka tas nebija pieņemams jūsu medija politikai?”

U.Salmiņš skaidro: “Nē, es teikšu, ka īsti nē. Jā, jā. Konkrēti gadījumi nav bijuši, bet tā patiešām ir tāda lieta, kam mediju vadītāji pievērš uzmanību un cenšas sekot līdzi. Un, ja kaut kādas pazīmes par tāda veida darbību rodas, tad nekavējoties cenšas rīkoties.”

A.Judins: “Man viena piezīme. Lūgums mūsu konsultantiem nokopēt blogus un nosūtīt gan kolēģiem, gan arī prokurora kungam, lai visi varētu lasīt. Jo tas bija nopublicēts pirms mēneša un tur daudz vērtīgas informācijas. Paldies.”

I.Sudraba pateicas U.Salmiņam par ierašanos, slēdz dienas kārtības otro jautājumu un pāriet pie trešā: “Es jūs informēšu, ka mēs iepriekšējā reizē runājām par nākamo personu aicināšanu uz komisijas sēdi. Ar uzaicinājumu apmeklēt komisijas sēdi 27.novembrī šāda vēstule ir nosūtīta Aivaram Lembergam un vienlaikus arī Rīgas apgabaltiesai, jo paralēli notiek tiesas sēdes ar aicinājumu, lūgumu vai nu tiesas sēdi atcelt, vai organizēt bez Aivara Lemberga klātbūtnes. Es ceru, ka mēs arī saņemsim pozitīvu atbildi un varēsim 27.novembrī uzklaut Aivaru Lembergu. Mēs vismaz laikus saņemsim atbildi par to, ja nu ir kaut kādi traucējumi. Vismaz mēģinot sazināties ar Aivaru Lembergu, tika saņemta atbilde, ka viņš pats varētu 27.novembrī piedalīties, ja ir šis atbrīvojums no Rīgas apgabaltiesas. Pēc tam nākamā sēde 4.decembrī. Sazinājos ar Valdi Zatleru. Viņš ir gatavs 4.decembrī apmeklēt sēdi par iespējamiem Satversmes pārkāpumiem, tādā pašā veidā noformējot darba kārtības jautājumu. Un tad mans priekšlikums ir, ņemot vērā, ka gandrīz mēnesi bija jāgaida atbilde no Juridiskās fakultātes vadības atbilde par iespēju piedalīties šodienas komisijas sēdē, tad es izmantošu šīs tuvākās dienas, lai personīgi sazinātos par iespēju piedalīties 4.decembra sēdē, kas arī būtībā ir pēc mēneša, lai cilvēki varētu laikus plānot savu darbu un rēķināties, ka šajā sēdē jāpiedalās, jo, uzrunājot katru no šiem ekspertiem, atbilde bija tāda, ka novembra laikā viņiem nekādas iespējas nav. Es ceru, ka, varbūt sākot runāt šajās dienās, varētu nonākt pie kopsaucēja, ka viņiem ir iespēja piedalīties 4.decembra sēdē. Es varētu sazināties ar Levita kungu, lai viņam arī ir iespēja piedalīties mūsu komisijas sēdē 4.decembrī. Ja ir vēl kaut kādi ekspertu vārdi, kas varētu palīdzēt komisijas darbā, vērtējot iespējamus Satversmes pārkāpumus šīs lietas sakarībā, protams, es esmu pateicīga, ja jūs palīdzētu ar ekspertu piesaisti.”

A.Judins: “Jā, bet, runājot par šo jautājumu, es lūdzu, aicinot ekspertus, arī formulēt jautājumu tā, lai viņi varētu saprast. Jo diez vai mūsu mērķis ir šeit klausīties par Latvijas Policijas akadēmiju, kas ir liela problēma, protams, vai par Senātu, kas arī ir ļoti interesants jautājums, vai pat vairāk – klausīties padomju anekdotes. Mums ir citi jautājumi un citi uzdevumi. Un saistībā ar šo jautājumu, manuprāt, tas nav tik sarežģīts. Satversmes 2.pants nosaka: “Latvijas suverēnā vara pieder Latvijas tautai.” Tā – konstitūcijā. Bet mums ir cilvēki, kas grib sagrābt varu un, proti, veidot citu oligarhisku struktūru, kad vara vairs nepieder tautai, jo viņi grib tieši mēdēt vēlēšanas, viņi grib kontrolēt medijus, lai skalotu cilvēkiem smadzenes, viņi pieņem

lēmumus un likumus tieši savās interesēs. Viņi būtībā lemj, kurus cilvēkus iecelt kādos svarīgos amatos, lai viņi pēc tam varētu kaut kādā veidā atmaksāt par tādu iecelšanu. Tie ir tie jautājumi. Mums ir jārunā par Satversmes apdraudējumu. Un tad, ja jūs varēsiet precīzi noformulēt jautājumu, varbūt arī eksperti varēs sniegt mums viedokli.”

I.Sudraba norāda: “Jā. Es vienkārši varu atbildēt uz šo. Es saprotu, kas ir juristu problēma, – juristi grib operēt ar faktiem. Ne ar emocijām, ne viedokļiem, ne kaut ko citu. Ar faktiem, un tā ir jebkura kvalificēta jurista problēma: izteikt savu viedokli par varbūt kaut kur, iespējams, izskanējušu informāciju. Tā ir tā robežšķirtne vai sarkanā līnija, kuru juristiem ir grūti pārkāpt.”

I.Pimenovs norāda: “Mūsu komisijas uzdevums ir izvērtēt informāciju, kas norāda uz iespējamiem Satversmes pārkāpumiem. Ja komisijas locekļiem ir konkrēti piemēri, kas norāda uz iespējamiem Satversmes pārkāpumiem, tad mēs ievērojami atviegosim mūsu ekspertu misiju, ja vienkārši viņiem norādīsim, kas, mūsaprāt, ir tie pārkāpumi, par kuriem mēs gribētu dzirdēt komentārus. Ja nebūtu vienkārši tā, ka, runājot par 2.pantu vai citu pantu... nē, nu, es runāju tagad bez jebkādas ironijas, Andrej. Ja jums ir tādi norādījumi, aizdomas, ka te ir pārkāpts kaut kas, tad nosauciet, lūdzu.”

A.Judins: “Lūdzu, bet ļoti vienkārši var sagatavot tos jautājumus. Man bija savulaik sagatavota un šeit prezentēta informācija par valsts sagrābšanu. Un tai ir vairākas pazīmes. Lūdzu: pirmā pazīme, otrā pazīme, trešā pazīme un pamatjautājums – kādu risku rada tieši mūsu Satversmei tādas darbības, ja vara vairs nepieder tautai, bet pieder atsevišķiem cilvēkiem, kas izmanto tautu, lai sasniegtu savus savtīgos mērķus? Tas ir ļoti vienkārši! Tieši tā! Bet prezentācijā tie jautājumi ir uzskaitīti, līdz ar to nav problēmu. Bet man ir vairāki citi jautājumi, ja drīkst.”

A.Borovkovs norāda: “Es gribēju vienu lietu pateikt, ka tajā mazajā fragmentā, ko Judina kungs nupat uzskaitīja, ir arī tiesu varas graušana un mācību iestādes likvidēšana, kas gatavo juristus, kuri spētu kvalificēti izmeklēt šo lietu, ietver šo domu par valsts nozagšanu. Bet man būtu aicinājums: varbūt komisijai uztaisīt vienu sēdi, kurā tiek izskaidrots likums par parlamentārās izmeklēšanas komisiju. Kāda ir šīs komisijas misija? Kā šīs komisijas ir vēsturiski veidotas juridiski lai tās darbotos? Un kuri ir tie instrumenti, kas traucē – traucē komisijai veikt savu darbu? Un, proti, par atbildību, kad sniedz komisijai apzināti nepatiesas vai nepilnīgas ziņas.”

A.Judins atbild: “Šeit ir izmeklēšanas komisija, kas atnāca strādāt. Jūs aicināt cilvēkus, kas savās prezentācijās stāsta, kas būtu jādara izmeklēšanas komisijai. Arī šodien tas jūsu cilvēks, eksperts, stāstīja, kas jums būtu jādara. Ja jums joprojām, kolēģi, nav skaidrs, kas jums jādara, nu, palasiet likumus! Man ir skaidrs, kas man ir jādara, un es lūdzu arī jums padomāt un sākt strādāt. Bet man ir vairāki citi jautājumi. Tātad es tieši lūdzu šodien rezervēt laiku, lai runātu par dažādiem jautājumiem. Tātad,

pirmkārt, es aicinu izmeklēšanas komisiju aicināt uz mūsu sēdēm šādus cilvēkus: Valdis Zatlers, Andris Ameriks, Ivars Gulbis, Ralfs Kļaviņš, Viesturs Koziols, Aivars Lembergs, Andris Šķēle, Aleksandrs Tralmaks, Ivo Zonne, Dainis Liepiņš, Jānis Maršāns, Guntis Bojārs, Jānis Dūklavs, Bertolds Fliks, Juris Gulbis. Lūdzu viņus aicināt uz sēdēm, lai mēs varētu viņiem uzdot jautājumus. Un tie jautājumi ir ļoti svarīgi, lai saprastu situāciju.”

I.Sudraba norāda: “Es atvainojos, Andrej! Mēs runājam par to, ka 13. datumā šeit visu dienu mums kopā ar Igoru jāstrādā Budžeta un finanšu (nodokļu) komisijā – 13., 14. un 15. datumā ir komisijas sēdes.”

A.Judins: “Es atvainojos! Mums komisija strādās vēl pusotru mēnesi, ja, un mums palika sešas sēdes. Un tad es domāju, ka mums ir kvorums un mēs varam principā arī jūsu prombūtnē izvaicāt cilvēkus. Es saprotu, jums ir darbs 13. datumā, bet nu, divas nedēļas mēs pazaudējam oktobrī, tāpēc ka jums bija komandējums un vēl kaut kas. Nu, nevar būt tā, ka mums sēde notiek vienreiz mēnesī vai divas reizes mēnesī! Mums ir daudz jautājumu, un principā runa ir par grafiku, ja mēs sākam runāt. Tātad mums 15.janvārī būtībā ir jārunā par ziņojumu, jo 21.–22.janvārī jāslēdz darbs. Līdz ar to janvārī mums ir viena sēde – 8.janvārī. Droši vien 20. datumos, Ziemassvētkos, jūs arī neplānojat strādāt. Varbūt plānojat? Bet tad mums ir 18., 11., 4. decembris. Trīs sēdes, četras sēdes, un tad tik daudz neatbildētu jautājumu? Un plus tāda darba organizācija, ka cilvēki nāk, stāsta anekdotes, runā par lietām, kas nav saistītas ar izmeklēšanu. Kolēģi! Vai jums ir mērķis tieši veikt izmeklēšanu vai šeit, nu, tā – ķeksīti ielikt? Mēs neko neizmeklējam. Nu labi, paldies šodien Salmiņa kungam, kas atnāca un padalījās ar informāciju. “Parunāsim par to, kas jādara komisijai.” Jā? Kā Borovkova kungs piedāvā? Vai parunāsim vēl par kādām citām lietām, kam nav tik lielas nozīmes? Es atvainojos! Nosauktie uzvārdi nav no galvas ņemti. Tieši šie cilvēki var sniegt mums svarīgu informāciju. Es lūdzu viņus aicināt, turklāt ne tā varbūt, ka katram atsevišķa sēde. Mēs varam ņemt divus cilvēkus. Ja ir problēma, mēs varam strādāt otrdienas, trešdienas, citas dienas. Kolēģi! Galu galā tas bija jūsu lēmums – jūs piekritāt strādāt komisijā. Jums varbūt jau lēmums, galaziņojums ir skaidrs? Jums vairs nevajag tās sēdes? Jā, viss ir skaidrs? Bet man joprojām šķiet, ka nepieciešams aicināt šos cilvēkus un uzdot viņiem jautājumus.”

I.Sudraba atkārtoti norāda: “Es jau jūs sēdes sākumā informēju, ka uz 27.novembra sēdi ir aicināts Aivars Lembergs, uz 4.decembra sēdi ir aicināts Valdis Zatlers, tā ka šīs sēdes jau ir iekārtotas, ja ir iespējams. Un, skatoties, kā kolēģi redz, cik daudz jautājumu ir uzdodami Aivaram Lembergam, mēs varam aicināt paralēli uz 27.novembra sēdi. Un tātad arī uz 4.decembra sēdi mēs paralēli varam aicināt vēl citus cilvēkus. Bet kā mēs jau vienojāmies iepriekšējā reizē, tad nākamajā nedēļā trīs dienas pēc kārtas ir Budžeta un finanšu (nodokļu) komisijas sēdes.”

A.Judins: “Un turklāt, runājot par Lembergu, ja jūs viņam atkal ļausiet runāt, pusstundu stāstīt kaut kādu prezentāciju, bet pēc tam viņa advokāts vēl pieslēgsies, tad mēs nepabeigsim tik ātri. Bet tāds ir jūsu stils tieši tad, kad jūs piedāvājat cilvēkiem, kas nav aicināti šeit stāstīt un uzdot jautājumu. Es atvainojos, 13.datumā mēs varam strādāt.”

I.Pimenovs norāda: “Kolēģi, es domāju, ka daži notikumi vēl var pārtraukt šādu vai tādu, tam vai šim komisijas loceklim aktīvu darbību komisijā. Nu, tā gadās diemžēl. Noteikti arī mēdz būt nopietni parlamentāri uzdevumi katram no mums sakarā ar budžeta pieņemšanu, bet es nesaprotu, kāpēc mēs nevaram pagarināt mūsu komisijas darbību un strādāt turpmāk tik daudz, cik mums būs nepieciešams, lai vienkārši nesaasinātu gaisotni mūsu komisijā, no vienas puses. No otras puses, dabūt visus nepieciešamos komentārus. Es negribētu izmantot vārdu “liecības”, jo neesam tomēr šeit tiesā, bet tiešām komentārus arī no tām personām, kuras nosaucis Judina kungs, varbūt arī no citām personām, kuras vēl nebija nosauktas. Es šeit, godīgi sakot, nesaredzu nekādu problēmu.”

A.Judins: “Es atvainojos, bet mēs, diskutējot par laikiem, dzirdējām, ka tuvojas vēlēšanas un mēs nedrīkstam strādāt ļoti ilgi, un es akceptēju to un uzskatu, ka janvārī mums ir jābeidz darbs, jo tiešām nevajadzētu, lai daži izmantotu komisiju savtīgos nolūkos, kas varbūt plāno to darīt. Man ir svarīgi, lai izmeklēšana būtu pabeigta pēc iespējas ātrāk, un tad to var izdarīt līdz janvārim, ja kolēģi gatavi strādāt. Bet, ja tā vietā mēs tieši tad atrunāsimies, ka mums ir citi pienākumi, ka mēs nevaram vienreiz nedēļā organizēt sēdi, tad mums ir problēma. Es uzskatu, ka 13.datumā sēde var notikt. Ja kolēģi iebilst, tad, lūdzu, balsojam.”

R.Jansons norāda, ka no procedūras viedokļa jau arī komisijas sekretārs Šica kungs var vadīt sēdi.

I.Pimenovs norāda: “Es gribētu, piedodiet, lūdzu, komentāru. Zināt, nosaukt, nozīmēt vai izsludināt komisijas sēdi tieši uz to laiku, kad man vienkārši jāpiedalās ļoti nopietnā lēmuma pieņemšanā, ir tiešām tīšām manas piedalīšanās iespējas pārtraukšana. Kāpēc mums jāpabeidz tieši janvāra mēnesī? Kāpēc mēs nevaram to izdarīt 8.martā vai ap Jāņiem?”

A.Judins: “Kolēģi! Es domāju, ka komisija, strādājot intensīvi, var pabeigt darbu arī janvārī. Un tagad jūs varat lemt, bet es domāju, ka arī Saeimai nebūs atbalsta pagarināt šo komisijas darbu, it īpaši redzot, kā komisija strādā, kāda ir tā kvalitāte.”

I.Sudraba norāda: “Es domāju, ka ar komisijas darbu viss ir kārtībā. Un viss tieši tāpēc, ka visi šeit vēlas strādāt un arī pildīt citus savus deputāta pienākumus, lai tas neietekmētu darbu komisijā.”

A.Judins: “Un par datumiem runājot, atvainojos, arī 20.datumā mēs nevarēsim strādāt, jo ir brīvdiena, tad lūdzu organizēt 21.datumu. Mēs varam organizēt sēdi otrdien.”

A.Mežulis un **M.Šics** norāda, ka neatbalsta sēdes rīkošanu 21.datumā, jo tad ir patstāvīgo komisiju sēdes.

Balsojums par priekšlikumu komisijas sēdi organizēt 13.novembrī: **divi “par”, trīs “pret”, viens “atturas”**. Priekšlikums noraidīts

I.Sudraba norāda: “Es vienkārši domāju, ir godprātīgi, ka katrs var piedalīties. Tikai tāpēc, ka viņam ir vēl citi pamatpienākumi parlamentā, izslēgt no iespējas piedalīties parlamentārās izmeklēšanas komisijas sēdē nav pamatoti. Un tāpēc nākamā komisijas sēde notiks 27.novembrī.”

I.Pimenovs norāda: “Tieši 21.novembrī ar milzīgu varbūtību notiks pēdējā Budžeta un finanšu (nodokļu) komisijas sēde, kas atrisinās visas problēmas, kuras mēdz parādīties tieši pirms pēdējiem lasījumiem, skatot nākamā gada budžetu. Tā ir pieredze, Andrej! Mēs vienkārši būsim tik dziļi iesaistīti tajos jautājumos, ka koncentrēties, nu, nebūs viegli. Es nesaprotu, kāpēc janvāra mēnesī, kad jau būs izbeigusies, visi budžeti pieņemti, kad būs, nu, zināms tāds laiks un pavisam atelpa pēc Jaunā gada, mēs nevaram uzklaut tās personas, kuras jūs nosaucāt savā sarakstā. Nu, redziet, novembra beigas, janvāra sākums, decembra sākums nav labākais laiks, lai mēs varētu koncentrēties.”

I.Sudraba: “No katra paša tikai ir atkarīgs, kādā veidā viņš šajā komisijā strādā un kā viņš to komisiju uztver. Ja to grib uztvert kā šova taisīšanu, tad droši vien tos šovus var taisīt. Ja to uztver kā nopietnu komisijas darbu, kur cilvēkus aicina, kur komisijas sēdēm gatavojas, nopietni pret to attiecas, tad es gribu piedāvāt šādu darba režīmu arī turpmāk ievērot un izskatīsim iespēju sazināties ar visiem nosauktajiem cilvēkiem par iespējām, kādā veidā viņiem ir iespējams ierasties uz komisijas sēdēm novembra beigās un ieskaitot visu decembra mēnesi.”

A.Judins: “Sudrabas kundze, kad galu galā mēs komisijā sāksim apspriest jautājumus, par kuriem mēs būtībā šeit dzirdam informāciju? Vai tas notiks janvārī pirms galaziņojuma apstiprināšanas? Vienkārši mūsu konsultanti kaut ko salīmēs un mēs balsosim, vai mēs tomēr diskutēsim? Kad, piemēram, mēs varēsim diskutēt par jautājumiem, kas saistīti ar operatīvo lietu?”

I.Sudraba norāda: “Es vēlreiz jums saku. Jūs katrs esat aicināts un jūs redzat, ka es atsaucos jūsu aicinājumiem par to, kādus jautājumus iekļaut darba kārtībā un kādus cilvēkus uzaicināt. Un tieši tāpat es aicinu turpināt strādāt visiem komisijas locekļiem, tas ir mūsu kopējais darbs, un es esmu pret to, ka te jebkādi šovi tiktu rīkoti, un es arī

pati no savas puses nekādā veidā to neatbalstīšu.” Pateicas visiem par dalību un slēdz sēdi plkst. 13.16

Komisijas lēmums nākamo sēdi rīkot 27.novembrī.

Komisijas priekšsēdētāja

Inguna Sudraba

Komisijas sekretārs

Mārtiņš Šics